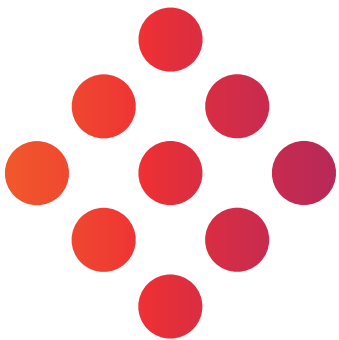

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 31 במרץ 2018

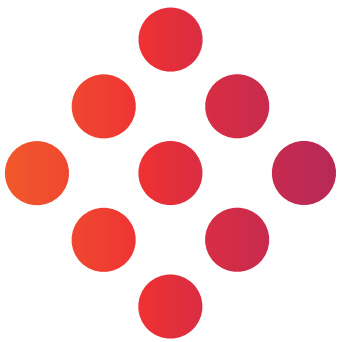
Q1

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
39	3. סקירת הסיכונים
77	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
79	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
83	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2018
87	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
96	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
193	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
197	5. ממשל תאגידי
197	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי ואופן ניהולם
211	7. נספחים
220	מילון מונחים
222	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 31 במרץ 2018

Q1

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
11	1.2. מידע כספי תמציתי
14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
15	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
17	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
23	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
33	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
37	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
38	2.6. חברות מוחזקות עיקריות
39	3. סקירת הסיכונים
39	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
40	3.2. סיכון אשראי
62	3.3. סיכון שוק
73	3.4. סיכון נזילות ומימון
74	3.5. סיכון תפעולי
74	3.6. סיכון ציות
74	3.7. סיכון משפטי
74	3.8. סיכון מוניטין
75	3.9. סיכון רגולציה וחקיקה
75	3.10. סיכון כלכלי
75	3.11. סיכון אסטרטגי
75	3.12. סיכון סביבתי
75	3.13. הליכים משפטיים ואחרים
76	3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק
77	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
77	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
78	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

11	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
16	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
17	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
18	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
19	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
20	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
20	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
21	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
22	טבלה 2-8: רווח כולל
23	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
23	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
24	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
24	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
25	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
26	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
26	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
26	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לנביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
27	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
27	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
28	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
30	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
31	טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
32	טבלה 2-22: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
32	טבלה 2-23: יחס מינוף
33	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
37	טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
40	טבלה 3-1: סיכון אשראי בעייתי
40	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
41	טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
43	טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי
44	טבלה 3-5: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
45	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
51	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
51	טבלה 3-8: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
52	טבלה 3-9: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 31 במרץ 2018
53	טבלה 3-10: חשיפות עיקריות למדינות זרות
55	טבלה 3-11: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
56	טבלה 3-12: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
57	טבלה 3-13: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
57	טבלה 3-14: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
58	טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
58	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
58	טבלה 3-17: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
59	טבלה 3-18: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
59	טבלה 3-19: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
60	טבלה 3-20: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיס הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
60	טבלה 3-21: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
61	טבלה 3-22: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

61	טבלה 3-23: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
62	טבלה 3-24: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה
63	טבלה 3-25: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים
64	טבלה 3-26: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד
66	טבלה 3-27: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד
68	טבלה 3-28: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ
70	טבלה 3-29: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית
72	טבלה 3-30: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)
73	טבלה 3-31: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן
73	טבלה 3-32: יחס כיסוי הנזילות
74	טבלה 3-33: יתרת טך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 23 במאי 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאחדות שלו, לתקופה ינואר-מרץ 2018.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צרף", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסיבבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתמששו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

1.2 מידע כספי תמציתי

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
2016	2017	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018	
מדדי ביצוע עיקריים							
7.72%	7.50%	9.22%	9.51%	5.31%	6.96%	7.16%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
*10.04%	9.44%	9.22%	9.51%	9.91%	10.45%	7.86%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽²⁾
0.60%	0.59%	0.69%	0.72%	0.41%	0.54%	0.56%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
64.47%	65.73%	61.55%	59.28%	71.62%	70.42%	63.75%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
60.95%	61.03%	61.55%	59.28%	60.85%	62.43%	62.12%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2.09%	2.16%	2.07%	2.24%	2.20%	2.21%	2.21%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽³⁾
124%	122%	128%	127%	123%	122%	119%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁴⁾
ליום 31 בדצמבר		ליום					
2016	2017	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018	
11.01%	11.26%	11.21%	11.35%	11.26%	11.26%	11.05%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
15.11%	14.64%	14.90%	14.99%	14.85%	14.64%	14.06%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
7.25%	7.37%	7.30%	7.36%	7.37%	7.37%	7.38%	יחס מינוף ⁽⁵⁾

* הוצג מחדש לצורך הכללה של השלכות הפחתת מס החברות כחלק מהרווח מנוטרל חריגים בשנת 2016. במסגרת הדוח התקופתי לשנת 2017 (ומצגת לשנת 2017 שפורסמה בעקבותיה) הוצג הרווח הנקי והתשואה להון לשנים 2016 ו-2017 בניטרול הוצאות בנין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והפסקת הפעילות בשוויץ בלבד. בשנת 2016, הוצג הרווח הנקי והתשואה להון לשנת 2016 גם בניטרול של השלכות הפחתת מס החברות (בנוסף לניטרול עדכון ההפרשות בגין החקירה כאמור). במסגרת תהליך היערכות להגשת תשקיף מדף של הפועלים הנפקות בע"מ (זרוע ההנפקות של הבנק שהינה חברה בבעלות מלאה), התבקש הבנק על-ידי רשות ניירות-ערך להציג נתונים אלה לשנת 2016 באופן המיישם בעקבות את הרכיבים המנוטרלים האמורים.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (4) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "הון הלימות הון ומינוף"](#) להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום						
2016	2017	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018		
מדדי איכות אשראי עיקריים								
1.49%	1.36%	1.45%	1.40%	1.39%	1.36%	1.38%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	
1.76%	1.27%	1.55%	1.48%	1.29%	1.27%	1.23%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור	
0.19%	0.23%	0.39%	0.36%	0.06%	0.13%	0.14%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾	
0.10%	0.12%	0.16%	0.24%	0.04%	0.03%	0.35%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח								
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד								
2,628	2,660	767	812	469	612	628	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	
***3,417	3,348	767	812	861	908	688	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾	
8,193	8,697	2,073	2,233	2,163	2,228	2,158	הכנסות ריבית, נטו	
269	323	107	167	25	24	250	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
9,345	9,334	2,255	2,369	2,315	2,395	2,384	רווח מימוני, נטו**	
6,528	5,933	1,529	1,453	1,477	1,474	1,533	הכנסות שאינן מריבית	
5,216	5,111	1,302	1,254	1,284	1,271	1,280	מזה - עמלות	
9,490	9,616	2,217	2,185	2,607	2,607	2,353	הוצאות תפעוליות ואחרות	
*4,571	*4,555	*1,182	*1,132	*1,126	*1,115	1,130	מזה - משכורות והוצאות נילות	
14,721	14,630	3,602	3,686	3,640	3,702	3,691	סך הכנסות	
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)								
1.98	2.00	0.58	0.60	0.36	0.46	0.47	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי	

* סיווג מחדש של רכיבי עליות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.1 ג.3](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימוני שאינן מריבית.

*** הוצג מחדש לצורך הכללה של השלכות הפחתת מס החברות כחלק מהרווח מנוטרל חריגים בשנת 2016. במסגרת הדוח התקופתי לשנת 2017 (ומצגת לשנת 2017 שפורסמה בעקבותיו) הוצגו הרווח הנקי והתשואה להון לשנים 2016 ו-2017 בניטרול הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והפסקת הפעילות בשוויץ בלבד. בשנת 2016, הוצגו הרווח הנקי והתשואה להון לשנת 2016 גם בניטרול של השלכות הפחתת מס החברות (בנוסף לניטרול עדכון ההפרשות בגין החקירה כאמור). במסגרת תהליך הערכות להגשת תסקיף מדף של הפועלים הנפקות בע"מ (זרוע ההנפקות של הבנק שהינה חברה בבעלות מלאה), התבקש הבנק על-ידי רשות ניירות-ערך להציג נתונים אלה לשנת 2016 באופן המיישם בעקביות את הרכיבים המנוטרלים האמורים.

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ועלויות בגין הפסקת הפעילות בשוויץ.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

ליום 31 בדצמבר		ליום						
2016	2017	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018		
במיליוני ש"ח								
נתונים עיקריים מהמאזן								
448,105	454,424	445,847	449,734	449,815	454,424	448,195	סך-כל הנכסים	
80,378	86,114	77,088	81,959	85,606	86,114	78,148	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים	
71,449	65,442	74,894	70,499	64,196	65,442	61,538	ניירות-ערך	
271,957	278,663	269,982	272,949	275,505	278,663	284,103	אשראי לציבור, נטו	
7,600	7,092	8,018	7,469	7,430	7,092	7,249	סיכון אשראי בעייתי, נטו	
3,110	2,121	2,749	2,522	2,283	2,121	2,056	חובות פגומים מאזניים, נטו	
413,880	418,420	410,769	414,105	414,070	418,420	411,979	סך-כל ההתחייבויות	
338,502	347,351	337,518	340,768	342,747	347,351	344,810	מזה - פיקדונות הציבור	
4,377	4,149	4,199	4,329	3,544	4,149	3,602	פיקדונות מבנקים	
33,560	29,058	31,171	30,736	29,411	29,058	26,214	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	
34,047	35,863	34,909	35,458	35,591	35,863	36,084	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
3,507	2,110	2,997	2,601	2,209	2,110	2,015	יתרות נכסים לא מבצעים (NPL)	
נתונים נוספים								
22.9	25.6	22.1	23.5	24.7	25.6	24.0	מחיר מניה לסוף תקופה (בש"ח)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום						
2016	2017	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018		
51.44	64.53	3.10	22.98	24.37	14.08	18.35	סך-הכל דיבידנד למניה (באגורות)*	
1.18%	1.14%	0.29%	0.28%	0.28%	0.28%	0.28%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים	

* על-פי מועד ההכרזה.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-628 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 767 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נבעה מגידול בהפרשה להפסדי אשראי, מגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בעיקר עקב הפרשות והוצאות משפטיות הקשורות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. מנגד קיזזה ירידה זו על ידיה ברווח המימוני כתוצאה מגידול בהקפי הפעילות השוטפת. שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-7.2%, בהשוואה ל-9.2% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרץ 2018 הסתכם לשיעור של 11.05%, בהשוואה לשיעור של 11.26% ביום 31 בדצמבר 2017. יחס זה, גבוה מיעדי ההון הנדרשים על-ידי בנק ישראל. לפרטים נוספים ראה [סעיף 2 להלן](#).

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון הנזילות. סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכון התפעולי לרבות סיכוני טכנולוגיה ומחשוב וסיכוני סייבר. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון אסטרטגי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

להרחבה ראה סעיף 1.4 [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

למידע על הסיכונים ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן, פרק סקירת הסיכונים [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#) ו**הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017** וכן הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2018.

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2017 אישרו הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית (לשנים 2018-2020). מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות של הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים והן מחייבות את הבנק להיערך לעתיד במטרה להעניק ללקוחותיו חוויית שירות איכותית ומתקדמת וליצר ערך ללקוחותיו וליתר מחזיקי העניין.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי הלימות ההון, והן היוו שיקול בגיבוש התוכנית האסטרטגית. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. מטרת התוכנית האסטרטגית היא לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאית בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל מחזיקי העניין. תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, והיא מתמקדת בחמש תימות מרכזיות אשר עודכנו ואושרו בסוף שנת 2016:

- 1. מובילות יוצרת ערך בישראל בפלחי לקוחות ובפעילויות במיקוד** – העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, יצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוחות השונים וחיזוק המיקוד העסקי בפעילויות בעלות פוטנציאל.
- 2. העצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי** – שירות בנקאי מותאם, נגיש ואינטואיטיבי המשלב שירותים דיגיטליים מתקדמים עם שירות וייעוץ אנושי בפעילויות מורכבות ובצמתי החלטה.
- 3. בונים את המחר: בניית תשתיות, חדשנות וצמיחה בינלאומית ממוקדת** – חיזוק התשתיות לצמיחה עתידית, פיתוח יכולות טכנולוגיות מתקדמות תוך שיתופי פעולה עם הסביבה העסקית ופיתוח הפעילות המסחרית בארצות-הברית.
- 4. ערך משותף בר קיימא עם מחזיקי העניין** – קידום מהלכים עסקיים המייצרים ערך משותף לציבור ולבנק תוך הגברת השקיפות וקידום השיח עם כלל מחזיקי העניין.
- 5. פישוט ומצוינות תפעולית מתמשכת** – אופטימיזציה של כלל המשאבים, תוך פישוט ועיצוב מחדש של תהליכים מקצה לקצה להעצמת הערך ללקוח ויישום תוכנית התייעלות רב שנתית.

בנוסף לחמש התימות האסטרטגיות המרכזיות לעיל, פועל הבנק בהתאם לשלוש תימות משאבים ותשתיות אשר עודכנו ואושרו אף הן בסוף 2016:

- הבנק ימשיך לשים דגש על טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה (Agile).
 - הבנק יפעל לקידום מצוינות בניהול פיננסי וניהול הון דינמי ומתקדם.
 - הפעילות תתבצע תוך ניהול סיכונים קפדני, ההולם את מתווה פעילות הבנק.
- הבנק ימשיך לפעול בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית [בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכנית לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

שתי התפתחויות משמעותיות בעלות השפעות כלכליות ארוכות טווח עמדו במרכז הבמה ברבעון הראשון של שנת 2018. הראשונה היא פוליטית, חששות ממלחמת סחר, בעיקר בין ארצות-הברית לבין סין, והשנייה כלכלית, עלייה חדה בעקום התשואות בארצות-הברית. לשתי אלו עשויה להיות השפעה מהותית הן על משתנים ריאליים כגון הצמיחה והסחר העולמיים, והן על מחירים של נכסים פיננסיים, החל ממניות וכלה בנכסי נדל"ן. הנתונים הכלכליים במדינות המפותחות במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 היו מעט נמוכים יותר מאשר ברבעון הקודם. במדינות המתעוררות נראה ששיעור הצמיחה דווקא עלה. האינפלציה במדינות המפותחות החלה לעלות, ובניגוד לעבר היא לא מתמקדת רק במחירי השירותים, אלא גם במחירי המוצרים. הבנק המרכזי בארצות-הברית העלה את הריבית בחודש מרץ 2018 לרמה של 1.50%-1.75%. הבנק המרכזי האירופאי הותיר את ריבית הפיקדונות (של הבנקים המסחריים בבנק המרכזי) ברמה של 0.4%- והותיר את רכישות אגרות-החוב ברמה של 30 מיליארד אירו בחודש.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית מצביעים על המשך התרחבות של הפעילות הכלכלית במשק ברבעון הראשון של השנה. הלמ"ס עדכנה כלפי מעלה את נתון הצמיחה למחצת השנייה של שנת 2017, לשיעור שנתי של 3.9%. קצב צמיחה זה הוא גבוה להערכת בנק ישראל מפוטנציאל הצמיחה של המשק, דבר שבא לידי ביטוי בירידה מתמשכת בשיעור האבטלה עד לרמה של 3.6% בחודש מרץ, והתגברות הלחצים לעליות שכר. מסתמן שהצמיחה מאוזנת, ולא מבוססת בעיקר על גידול בצריכה הפרטית, כפי שקרה בשנים האחרונות. הצריכה הפרטית המשיכה לגדול גם ברבעון הראשון, אם כי כנראה בשיעורים מעט נמוכים מאלו של אשתקד. התרחבות מהירה של הסחר העולמי משפיעה לחיוב על יצוא הסחורות והשירותים, עיקר העלייה היא בתחום השירותים, אך גם יצוא הסחורות נמצא במגמת עלייה, בעיקר הודות לעלייה ביצוא רכיבים אלקטרוניים וכימיקלים. בענף הבניה למגורים נמשכה ההתמתנות בפעילות הן בצד הביקושים והן בצד ההיצע. מספר הדירות החדשות שנמכרו בינואר-פברואר נמוך ב-16% מזה של אשתקד. צעדי האוצר הביאו לכך שמכירות הדירות על-ידי משקיעי הנדל"ן גבוהות מרכישות הדירות שלהם. משרד השיכון ממשיך לשווק את מרבית הקרקעות במסגרת פרויקט מחיר למשתכן. סקר מחירי הדירות של הלמ"ס מצביע על ירידת מחירים מצטברת בשיעור של 2.7% מחודש ספטמבר 2017 עד מרץ 2018.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ריבית בנק ישראל עומדת על רמה של 0.1% מחודש מרץ 2015. הייסוף בשער השקל והאינפלציה הנמוכה תמכו במדיניות המוניטרית המאוד מרחיבה, זאת בניגוד למגמה של הבנקים המרכזיים בעולם, שהחלו בתהליך של עליית ריבית או צמצום מדיניות ההרחבה הכמותית. בנק ישראל הותיר את ההכוונה לפיה המדיניות תיוותר מרחיבה עד שסביבת האינפלציה תתבסס ביעד. לאור העלייה בסביבת האינפלציה ובלימה בייסוף השקל בחודשים האחרונים, שוק ההון מתמחר עתה שריבית בנק ישראל תעלה פעם אחת בשנה הקרובה. הגירעון התקציבי הסתכם ברבעון הראשון של השנה ב-2.1 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של 2.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות הממשלה גדלו בשיעור גבוה של 9.3%, וההכנסות ממסים עלו ב-6.3%. תוואי ההכנסות ממסים דומה לתכנון המוקדם, ועל כן האוצר לא הפחית מסים, כפי שהודיע שיעשה אם ייווצרו עודפי גבייה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" ירד ברבעון הראשון של השנה בשיעור של 0.3%. המדד לחודש מרץ 2018 רשם עלייה של 0.3%. האינפלציה בשנה האחרונה עמדה על שיעור של 0.2%. הרמה הנמוכה של האינפלציה הושפעה ממדיניות הממשלה להפחתת יוקר המחיי, מהתחרות הגוברת מצד הרכישות המקוונות ומהיחלשות השקל. סעיף הדיור, שנמדד על-ידי מחירי שכר-דירה, רשם בשנה האחרונה התייקרות של 1.8%, והוא בעל התרומה העיקרית לעליות המחירים. יש לציין שהאינפלציה אמנם נותרה נמוכה, אך במהלך תקופה זו הציפיות לאינפלציה עלו בהדרגה, ככל הנראה בהשפעת הפיחות בשער השקל, עליית מחירי הנפט ועליות השכר במשק. נכון לתחילת חודש מאי עומדות הציפיות לאינפלציה לטווח של שנה הנגזרות מהמסחר הבין-בנקאי על רמה של כ-0.8%. השקל פוחת במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 בשיעור של 1.4% מול הדולר האמריקני ומול האירו נרשם פיחות של 4.2%. מול סל המטבעות נרשם פיחות של 2.8%. היחלשות השקל נמשכה גם בחודש אפריל בו נרשם פיחות נוסף של 0.8% מול סל המטבעות. בנק ישראל רכש במהלך הרבעון הראשון מטבע-חוץ בהיקף של 2.3 מיליארד דולר, מזה 0.45 מיליארד כחלק מתוכנית הרכישות שנועדה לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין.

שוקי הכספים וההון

בסוף חודש ינואר ובשבוע הראשון של חודש פברואר 2018 נרשמה טלטלה בשוקי ההון הגלובליים. המגמות שבלטו בשווקים הן ירידה חדה במדדי המניות (כ-10% בממוצע), עלייה בתנודתיות ועלייה בתשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים. ברקע להתפתחויות אלו חשש המשקיעים מהאצה באינפלציה ומהעלאות ריבית מהירות יותר על-ידי הבנקים המרכזיים. עיקר הירידות נרשמו כאמור בסוף חודש ינואר ובתחילת פברואר כשבחודש מרץ 2018 נרשמה בלימה בירידת המחירים. בסיכום הרבעון הראשון ירד מדד ה-S&P500 בשיעור של 1.2%, מדד המניות האירופי ה-STOXXEUROPE60 ירד ב-6.7% ומדד ת"א ירד ב-4.1% (במונחי מטבע מקומי). בניגוד למגמה שנרשמה במשק המפותחים, מדד השווקים המתעוררים (EEM) עלה בשיעור של 2.5%. מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים בתל-אביב ירדו ברבעון הראשון של שנת 2018 לרמה של 1,590 מיליון ש"ח לעומת 1,653 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

שוק אגרות-החוב בעולם ובישראל אופיין בתנודתיות גבוהה על רקע חששות המשקיעים מהעלאות ריבית מהירות מהצפוי בארצות-הברית. תשואת אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית לעשר שנים עלתה במהלך הרבעון עד לרמה של 2.95% ותשואת אגרות-חוב ממשלת ישראל עלתה עד לרמה של כ-2.1%. בחודש מרץ 2018 נרשמה בארצות-הברית ובישראל ירידה בתשואות אגרות-החוב הממשלתיות. עליית התשואות התחדשה ביתר שאת במהלך חודש אפריל. בסיכום הרבעון הראשון מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלה בשיעור של 0.2%. מדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה ב-0.3%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות תל-בונד 60 ירד ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-0.4%, ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו מעט לעומת אלה שהיו בסוף שנת 2017.

בשוק הקונצרני הלא פיננסי נרשמו היקפי גיוסים של כ-21 מיליארד ש"ח, סכום דומה לממוצע הרבעוני של שנת 2017. כ-54% מהגיוסים היו של סקטור הנדל"ן.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2017	2018	
0.3%	(0.20%)	(0.3%)	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
(9.8%)	(5.5%)	1.4%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(0.9%)	(4.2%)	5.6%	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(5.6%)	(3.7%)	3.4%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
2.7%	(4.0%)	4.2%	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(15.4%)	(8.2%)	(4.1%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

31.03.17	30.06.2017	30.09.17	31.12.17	31.03.18	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

לפרטים ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [סעיף 3.13 להלן](#).

2.1.3. גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא רואה החשבון המבקר לנכון לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10ב. בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10ג. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10ד. בדבר החקירה בנושא FIFA.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכם ב-628 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 767 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2018 הסתכמה בכ-7.2% בהשוואה לשיעור של כ-9.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.2017	31.03.2018	
במיליוני ש"ח			
3.3%	2,518	2,601	הכנסות ריבית
(0.4%)	(445)	(443)	הוצאות ריבית
4.1%	2,073	2,158	הכנסות ריבית, נטו
24.2%	182	226	הכנסות מימון שאינן מריבית
5.7%	2,255	2,384	רווח מימוני, נטו*
133.6%	107	250	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(0.7%)	2,148	2,134	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.7%)	1,302	1,280	עמלות
(40.0%)	45	27	הכנסות אחרות
(3.0%)	1,347	1,307	עמלות והכנסות אחרות*
6.1%	2,217	2,353	הוצאות תפעוליות ואחרות
(14.9%)	1,278	1,088	רווח לפני מסים
(9.4%)	522	473	הפרשה למסים על הרווח
0.0%	4	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים רווח נקי:
(18.6%)	760	619	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
28.6%	7	9	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(18.1%)	767	628	המיוחס לבעלי מניות הבנק
(22.3%)	9.2%	7.2%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות ההכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2017	2018	
	במיליוני ש"ח		
	2,518	2,601	הכנסות ריבית
3.30%			
	(445)	(443)	הוצאות ריבית
(0.45%)			
	2,073	2,158	הכנסות ריבית, נטו
4.10%			
	182	226	הכנסות מימון שאינן מריבית
24.18%			
	2,255	2,384	סך הרווח המימוני המדווח
5.72%			
			בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
	49	68	הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
38.78%			
	65	49	רווח מהשקעות במניות
(24.62%)			
	4	18	רווחים בגין הלוואות שנמכרו
			התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
	(13)	(38)	
	29	(2)	הכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
(106.90%)			
	134	95	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
(29.10%)			
	2,121	2,289	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾
7.92%			

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. מזה בגין השפעות שינויים במדד: הוצאה של 34 מיליון ש"ח ברבעון הראשון בשנת 2018, בהשוואה להוצאה של 24 מיליון ש"ח ברבעון הראשון בשנת 2017.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו בסך של 2,289 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,121 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה ברובה בשל גידול בהיקף פעילות האשראי הקמעונאי והאשראי לדירור וכן מעלייה בפעילות העסקית. סך הרווח המימוני המדווח הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 בסך של 2,384 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,255 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעליית הרווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. קיזוזו עלייה זו קיטון בהכנסות מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל, וירידה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ				
2017		2018		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים				
2.60%	2,518	2.66%	2,601	הכנסות ריבית
(0.71%)	(445)	(0.72%)	(443)	הוצאות ריבית
1.89%	2,073	1.94%	2,158	הכנסות ריבית, נטו
2.13%		2.20%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

בהכנסות ריבית חלה עלייה הנובעת בעיקרה מגידול בהיקפי האשראי ובנוסף מגידול בשיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית בשל עלייה בשיעור הריבית הדולרית.

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין הרבעון הראשון בשנת 2018 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-84 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לגידול בסך של כ-1 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 בסך של 250 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 107 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהפרשה הפרטנית, נטו נרשמה ברבעון הראשון של שנת 2018 הכנסה בסך של 100 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב ירידה בהוצאה הפרטנית.

ההוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה ל-350 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, בהשוואה להוצאה בסך של 188 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בהוצאה הקבוצתית ברבעון הראשון של שנת 2018 ביחס לתקופה המקבילה אשתקד הינו בעיקר עקב גידול ביתרות האשראי העסקי.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה **פרק "המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון"** בדוח הדירקטוריון.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה **ביאור 6** בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.17	31.03.18	
במיליוני ש"ח		
170	156	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(251)	(256)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(81)	(100)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
188	350	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
107	250	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:		
(24)	95	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(5)	5	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
136	150	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
107	250	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%		
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:		
0.25%	0.22%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.52%	0.71%	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.16%	0.35%	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.39%	0.14%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
26.93%	10.29%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-1,307 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,347 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מקיטון בהכנסות משוק ההון כתוצאה מצמצום הפעילות הבנקאית הפרטית בחייל וקיטון בעמלות טיפול באשראי וקוזזה בעלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי. ההכנסות האחרות הסתכמו ב-27 מיליון ש"ח בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.03.17	31.03.18	
	במיליוני ש"ח		
			עמלות
(5.3%)	243	230	דמי ניהול חשבונות
(6.9%)	203	189	פעילות בניירות-ערך
5.6%	461	487	כרטיסי אשראי, נטו
(30.0%)	80	56	טיפול באשראי
0.7%	144	145	עמלות מעסקי מימון
1.2%	171	173	עמלות אחרות
(1.7%)	1,302	1,280	סך-הכל עמלות
(40.0%)	45	27	הכנסות אחרות
(3.0%)	1,347	1,307	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-2,353 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,217 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-6.1%.

טבלה 7-2: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.17	31.03.18	
במיליוני ש"ח		
הוצאות שכר		
*1,070	1,041	שכר
112	89	מענקים ותגמול מבוסס מניות
*1,182	1,130	סך-הכל שכר
אחזקה ופחת בניינים וציוד		
361	365	
הוצאות אחרות		
*674	858	
2,217	2,353	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

* סיווג מחדש של רכיבי עלות אקטואריים מסוימים של ההטבות לעובדים מהוצאות שכר להוצאות אחרות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 3.1.ג](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הוצאות השכר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-1,130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,182 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 4.4%.

הירידה בהוצאות השכר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות ומירידה בהפרשה לבונוס עקב זקיפת עודף הפרשה בגין שנה קודמת לרווח והפסד וכתוצאה מהירידה ברווחיות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-365 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-361 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.1%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-858 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-674 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול נובע מגידול בהוצאות משפטיות ומהשפעת שינוי שערי החליפין על ההפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים וכן מגידול בשיווק ופירסום והפרשה לתביעות לקוחות.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2018 בסך של 473 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 522 מיליון ש"ח בשנת 2017. שיעור המס האפקטיבי של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2018 הגיע ל-43.5%. בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.2% וזאת בשל הוצאות לא מוכרות ומסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 בחלקם בהפסד בסך של 9 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 בסך של 628 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 767 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-0.47 ש"ח, בהשוואה ל-0.58 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.03.17	31.03.18	
במיליוני ש"ח		
760	619	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	9	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
767	628	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
194	(339)	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
2	(5)	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
11	79	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
1	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
208	(265)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(72)	99	השפעת המס המת"חס
136	(166)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(1)	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
135	(166)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
896	453	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6	9	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
902	462	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה של תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 בסך של 462 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 902 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח הכולל נבעה בעיקר, מעבר לשינוי ברווח הנקי, מירידה ביתרת התאמות ניירות-ערך זמינים למכירה, כתוצאה מירידה במחירי ניירות-ערך בבורסות בישראל ובחוי"ל ובשווקי אגרות-החוב ברבעון הראשון של שנת 2018 בהשוואה לעלייה במחירים בתקופה המקבילה אשתקד. שינויים בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים קיזזו ירידה זו.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-448.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-445.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.17	31.03.18	
	במיליוני ש"ח		
	454,424	448,195	סך-כל הנכסים
(1.4%)	278,663	284,103	אשראי לציבור, נטו
2.0%	86,114	78,148	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(9.3%)	65,442	61,538	ניירות-ערך
(6.0%)	347,351	344,810	פיקדונות הציבור
(0.7%)	29,058	26,214	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(9.8%)	35,863	36,084	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
0.6%			

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 10-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

השינוי	ליום		
	31.12.17	31.03.18	
	במיליוני ש"ח		
1.6%	64,843	65,873	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
0.4%	54,072	54,288	אנשים פרטיים - אחר
5.0%	46,144	48,452	בינוי ונדל"ן
7.5%	26,741	28,740	מסחר
(2.5%)	17,439	16,996	תעשייה
1.5%	17,864	18,125	שירותים פיננסיים
0.1%	51,560	51,629	אחר
2.0%	278,663	284,103	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.2](#). מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

חביונות בעייתיות טבלה 11-2: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.17		31.03.18			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח					
3,286	620	2,666	3,151	559	2,592
1,663	200	1,463	1,746	221	1,525
3,385	825	2,560	3,654	640	3,014
8,334	1,645	6,689	8,551	1,420	7,131
7,092	1,495	5,597	7,249	1,279	5,970
913	-	913	939	-	939

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.⁽²⁾

ברבעון הראשון של שנת 2018 חלה עלייה בסך החביונות הבעייתיות בשיעור של 3% שנבעה מגידול בהשגחה המיוחדת וקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בסיכון האשראי הפגום.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי ראה פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.1. "חביונות בעייתיות" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אשראי חוץ-מאזני טבלה 12-2: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום	
	31.12.17	31.03.18
	במיליוני ש"ח	
(9.6%)	1,825	1,649
0.4%	53,240	53,452
(1.3%)	25,618	25,279
1.6%	10,762	10,933
3.0%	37,604	38,724
12.7%	44,359	50,002

- * כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 311 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.17: 294 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.17: 311 מיליוני ש"ח).
** כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-12,808 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושיאין סחירות בפיזור נרחב. ניירות הערך הסתכמו ביום 31 במרץ 2018 בכ-61.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-65.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017, ירידה בשיעור של כ-6.0% שנבעה בעיקר ממכירה של אגרות-חוב של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית בתיק הזמין למכירה, שקוזזה בחלקה על-ידי רכישה של אגרות-חוב של ממשלת ישראל בתיק למסחר.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 13-2: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		
מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 31 במרץ 2018								
66.4%	40,862	-	-	52.0%	31,986	14.4%	8,876	אגרות-חוב ממשלת ישראל
15.6%	9,612	-	-	15.5%	9,548	0.1%	64	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.6%	969	-	-	1.6%	964	0.0%	5	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
83.6%	51,443	-	-	69.1%	42,498	14.5%	8,945	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1.3%	772	0.7%	421	0.6%	351	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
11.7%	7,214	-	-	11.7%	7,212	0.0%	2	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
13.0%	7,986	0.7%	421	12.3%	7,563	0.0%	2	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
3.4%	2,109	-	-	3.4%	2,065	0.1%	44	מניות
100.0%	61,538	0.7%	421	84.7%	52,126	14.6%	8,991	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2017								
62.0%	40,597	-	-	54.3%	35,528	7.7%	5,069	אגרות-חוב ממשלת ישראל
18.4%	12,039	-	-	18.3%	11,973	0.1%	66	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.7%	1,129	-	-	1.7%	1,124	0.0%	5	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
82.2%	53,765	-	-	74.3%	48,625	7.9%	5,140	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1.4%	898	0.6%	423	0.7%	475	-	-	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
13.1%	8,553	-	-	13.1%	8,550	0.0%	3	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
14.4%	9,451	0.6%	423	13.8%	9,025	0.0%	3	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
3.4%	2,226	-	-	3.3%	2,159	0.1%	67	מניות
100.0%	65,442	0.6%	423	91.4%	59,809	8.0%	5,210	סך-הכל ניירות-ערך

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 0.1ב](#).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.17		31.03.18		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
5.0%	470	4.8%	383	כרייה וחציבה
10.9%	1,026	5.7%	456	תעשייה
2.6%	246	1.9%	155	מידע ותקשורת
2.1%	203	1.0%	82	שירותים פיננסיים
72.2%	6,821	78.3%	6,257	בנקים ומוסדות פיננסיים
7.2%	685	8.2%	653	אחרים
100.0%	9,451	100.0%	7,986	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.17	31.03.18	
	במיליוני ש"ח		
(0.7%)	347,351	344,810	פיקדונות הציבור
(13.2%)	4,149	3,602	פיקדונות מבנקים
20.3%	320	385	פיקדונות הממשלה
(0.9%)	351,820	348,797	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה בסך של כ-349 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-352 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017. הקיטון נובע מירידה בפיקדונות של גופים מוסדיים שקוזז בגידול מפיקדונות מאנשים פרטיים.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 16-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.17	31.03.18	
	במיליוני ש"ח		
(0.3%)	863,842	861,541	ניירות-ערך ⁽¹⁾
(11.1%)	98,568	87,614	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾
(2.6%)	84,627	82,434	נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾
4.7%	45,698	47,832	יתרות פנסיוניות נועצות ⁽⁴⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
- (2) הבנק החליט להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות המנהלות להן הוא מעמיד שירותי תפעול. הפסקת הפעילות לא תבצע באופן מיידי אלא בתהליך הדרגתי מול כל הגורמים הרלוונטיים. לפרטים נוספים ראה [מגזר ניהול פיננסי](#), בפרק "מגזר פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.
- (4) יתרות מוצרים פנסיוניים וקרנות השתלמות שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו ב-26.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-29.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017, קטון בשיעור של כ-9.8%, שנבע מפירעון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים.

טבלה 17-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרץ 2018		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
11,538	14,820	10,085	13,368	כתבי התחייבות נדחים
13,847	14,238	12,540	12,845	אגרות-חוב
25,385	29,058	22,625	26,213	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

גיוס אגרות-חוב ומכשירי הון בכירים מתבצע בהתאם לצורכי הבנק ובעיקר לשם תמיכה בתוכנית העבודה של הבנק (לרבות בצמיחת הפעילות) וניהול המקורות ההוניים, תוך עמידה ביעדי הלימות הון ויחסי נזילות עם שולי ביטחון, ובהתחשב גם בצורכי מיחזור והחלפת מכשירים הוניים ומכשירי חוב ישנים בחדשים. כחלק ממסגרת גיוס של מכשירי חוב והון משני בסך של 6 מיליארד ש"ח לשנת 2018 שאישר דירקטוריון הבנק, ביצעה פועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) ביום 26 לאפריל 2018 הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שהלימות הון של הבנק תרד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, אשר יהוו חלק מהון רובד 2 של הבנק, צמודים למדד ונושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% בסכום קרן כולל של כ-1.06 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028. פועלים הנפקות תהא רשאית לרשום את כתבי ההתחייבות הנדחים כאמור למסחר ברשימה הראשית בבורסה. עד למועד הרישום למסחר ברשימה הראשית בבורסה, ככל שיבוצע, יישאו כתבי ההתחייבות הנדחים ריבית שנתית בשיעור כאמור ובתוספת שיעור שנתי של 0.2%.

טבלה 18-2: מכשירים נגזרים

31.12.17			31.03.18			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
697,737	7,071	6,739	834,218	7,124	7,068	חוזי ריבית
231,527	4,088	4,348	262,798	3,397	4,277	חוזי מטבע
45,470	904	914	45,064	908	913	חוזים בגין מניות
697	11	12	938	14	15	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
975,431	12,074	12,013	1,143,018	11,443	12,273	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 במרץ 2018 הינו 1,333,065,159 ש"ח ע.ב. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 3,101,627 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

דיבידנדים

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה פרק הלימות הון להלן.

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור. בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן הפיקוח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב. יתרת העודפים של הבנק ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-28,849 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנד עבור הרבעון הראשון של שנת 2018 שטרם שולם:

ביום 23 במאי 2018 דירקטוריון הבנק החליט על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מרווחי הרבעון הראשון של שנת 2018 בסך של כ-251 מיליון ש"ח המהווה 18.825 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב.

הדירקטוריון קבע את יום 4 ביוני 2018 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 12 ביוני 2018 כיום התשלום.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245
27.11.2017	14.12.2017	14.08	188
14.08.2017	31.08.2017	24.365	325
23.05.2017	13.06.2017	22.980	307
29.03.2017	18.04.2017	3.105	41

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים מזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עמד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 50%. בשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 31 במרץ 2018, הינם 10.23% ו-13.73%, בהתאמה.

תכנון הון ויעדי הלימות הון שנקבעו על-ידי הבנק

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-CAAP). בנוסף, במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

בהמשך לאמור ועל פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

למידע נוסף בדבר תהליך ה-ICAAP ויעדי הלימות ההון, ראה [דוח על הסיכונים](#).

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.2% ליום 31 במרץ 2018, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן).

במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. בהתאם למכתב הנוסף, הוארך תוקפו של המכתב המקורי עד ליום 30 ביוני 2018.

דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוקללנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018.

הנפקה פרטית של כתבי התחייבויות נדחים (CoCo)

כחלק ממסגרת גיוס של מכשירי חוב והון משני בסך של 6 מיליארד ש"ח לשנת 2018 שאישר דירקטוריון הבנק, ביום 26 לאפריל 2018 ביצעה פועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הנפקות של הבנק) הנפקה פרטית למשקיעים מוסדיים של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, אשר יהוו חלק מהון רובד 2 של הבנק, צמודים למדד ונושאים ריבית שנתית בשיעור של 1.42% בסכום קרן כולל של כ-1.06 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2028. פועלים הנפקות תהא רשאית לרשום את כתבי התחייבות הנדחים כאמור למסחר ברשימה הראשית בבורסה. עד למועד הרישום למסחר ברשימה הראשית בבורסה, ככל שיבוצע, יישאו כתבי התחייבות הנדחים ריבית שנתית בשיעור כאמור ובתוספת שיעור שנתי של 0.2%.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
36,582	35,731	36,637	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
1,221	1,221	977	הון רובד 1 נוסף
37,803	36,952	37,614	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,728	10,538	9,016	הון רובד 2
47,531	47,490	46,630	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
295,986	290,010	303,068	סיכון אשראי ⁽²⁾
5,114	5,174	4,692	סיכונים שוק
23,672	23,517	23,779	סיכון תפעולי
324,772	318,701	331,539	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.26%	11.21%	11.05%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.64%	11.59%	11.35%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.90%	14.06%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.20%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.73%	13.70%	13.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

- (1) נתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 800 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2018, 853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 ו-1,013 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2017 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר לטאריכי הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
			במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
8,124	8,146	8,148	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
28,465	27,392	28,849	עודפים
70	81	49	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
510	495	287	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(531)	(323)	(628)	מכשירים הוניים אחרים
(56)	(60)	(68)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
36,582	35,731	36,637	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,221	1,221	977	מכשירים מורכבים חדשניים
37,803	36,952	37,614	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
148	242	136	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,700	3,625	3,788	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
5,880	6,671	5,092	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
9,728	10,538	9,016	סך-הכל הון רובד 2
47,531	47,490	46,630	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 2-2: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
198	1,440	202	1,477	193	1,407	חובות של ריבוניות
435	3,171	388	2,835	421	3,069	חובות של ישויות סקטור ציבורי
893	6,505	965	7,044	766	5,577	חובות של תאגידים בנקאיים
15,508	112,952	15,942	116,368	15,912	115,891	חובות של תאגידיים
6,764	49,263	6,274	45,796	7,279	53,016	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
6,833	49,767	6,567	47,934	6,889	50,172	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,113	8,107	1,077	7,859	1,133	8,255	הלוואות לעסקים קטנים
5,703	41,536	5,309	38,751	5,830	42,460	הלוואות לדיוור
12	87	12	91	12	88	איגוח
2,673	19,466	2,439	17,806	2,626	19,125	נכסים אחרים
507	3,692	555	4,049	550	4,008	סיכון CVA
40,639	295,986	39,730	290,010	41,611	303,068	סך-הכל בגין סיכון אשראי
702	5,114	709	5,174	644	4,692	סיכונים שוק
3,250	23,672	3,222	23,517	3,265	23,779	סיכון תפעולי
44,591	324,772	43,661	318,701	45,520	331,539	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	36,582		35,731		36,637	הון עצמי רוברד 1
	37,803		36,952		37,614	הון רוברד 1
	47,531		47,490		46,630	הון כולל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 31 במרץ 2018, 13.73% ליום 31 בדצמבר 2017 ו-13.7% ליום 31 במרץ 2017. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון נירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-23: יחס מינוף

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
37,803	36,952	37,614	הון רוברד *1
513,037	506,326	509,845	סך החשיפות*
באחוזים			
7.37%	7.30%	7.38%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2018, המוערכת בכ-0.12% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 וביאור 12 בדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרת המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 12](#) בדוחות הכספיים.

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018											
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל								
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח											
2,384	131	2,253	-	354	28	256	170	597	34	814	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,307	25	1,282	46	24	42	157	85	316	49	563	עמלות והכנסות אחרות
3,691	156	3,535	46	378	70	413	255	913	83	1,377	סך הכנסות
250	15	235	-	-	2	(8)	6	80	-	155	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,353	246	2,107	86	102	43	148	98	515	52	1,063	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,088	(105)	1,193	(40)	276	25	273	151	318	31	159	רווח (הפסד) לפני מסים
473	12	461	8	117	9	97	53	112	10	55	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
628	(110)	738	(48)	169	16	176	98	206	21	100	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
288,067	15,004	273,063	-	-	2,574	55,427	27,867	65,945	1,986	119,264	יתרת אשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
344,810	21,830	322,980	-	-	49,464	36,198	18,822	60,446	32,391	125,659	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 24-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
2,255	118	2,137	-	334	25	273	162	553	29	761	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,347	59	1,288	56	28	37	178	93	298	50	548	עמלות והכנסות אחרות
3,602	177	3,425	56	362	62	451	255	851	79	1,309	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
107	(2)	109	-	-	(4)	(81)	(45)	126	-	113	
2,217	195	2,022	15	101	46	150	101	501	53	1,055	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,278	(16)	1,294	41	261	20	382	199	224	26	141	רווח (הפסד) לפני מסים
522	(4)	526	39	116	6	144	77	81	10	53	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
767	(12)	779	2	157	14	238	122	143	16	87	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרת אשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
273,962	16,928	257,034	-	-	1,818	52,915	28,008	59,162	1,797	113,334	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
337,518	27,571	309,947	-	-	50,463	38,902	18,481	44,866	32,236	124,999	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-100 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 87 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות ריבית, נטו ובהכנסות מעמלות, שקוזה בחלקה על-ידי גידול בהפרשה להפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-814 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-761 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי לדיוור והאשראי הצרכני לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על האשראי לדיוור.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-563 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-548 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-155 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 113 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית כתוצאה מגידול במחיקות האוטומטיות ובהיקפי האשראי הבעייתיים. עלייה זו קוזה בחלקה על-ידי קיטון בהפרשה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-1,063 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,055 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-119.3 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי צרכני בסך של כ-38.9 מיליארד ש"ח ואשראי לדיוור - כ-65.3 מיליארד ש"ח), בהשוואה לכ-118.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (מזה: אשראי צרכני בסך של כ-38.7 מיליארד ש"ח ואשראי לדיוור - כ-64.3 מיליארד ש"ח). פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-125.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-123.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר בנקאות פרטית ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-21 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 16 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות בין התקופות. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-49 מיליון ש"ח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-52 מיליון ש"ח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-2.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-32.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-206 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-143 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. עיקר הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, לצד עלייה בהכנסות מעמלות וקישור בהוצאות בגין הפסדי האשראי. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-597 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-553 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-316 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-298 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בפעילות כרטיסי אשראי ובפעילות בניירות-ערך. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-80 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-126 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע בעיקר מירידה בהפרשה הפרטנית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-515 מיליון ש"ח בהשוואה ל-501 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-65.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-63.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-60.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-57.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-98 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-122 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-170 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-162 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-85 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-93 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע בעיקר מירידה בעמלות מטיפול באשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-6 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 45 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול בהוצאות נבע בעיקר מעלייה בהפרשה הקבוצתית על אשראי תקין, ביחס לרבעון המקביל אשתקד בו נרשמה הכנסה בשל ירידה בשיעור ההפרשה. בנוסף, חלה עלייה בהפרשה הקבוצתית על חובות נחותים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-98 מיליון ש"ח בהשוואה ל-101 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-27.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-28.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-18.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-176 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-238 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע בעיקר מירידה בהכנסות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-256 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-273 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע בעיקר מירידה בהכנסות הריבית עקב ירידה במרווחים הפיננסיים על האשראי. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-157 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-178 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור נבע מירידה בעמלות טיפול באשראי ובעמלות מעסקי מימון. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ל-8 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018, בהשוואה להכנסות בסך של 81 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקישור בהכנסות מקורו הן בגידול בהפרשה הקבוצתית על אשראי תקין עקב גידול בהיקפי האשראי, והן בירידה בהכנסות שנרשמו על בסיס פרטני עקב ירידה בגביית החובות שנמחקו חשבונאית בעבר. מנגד, חל קישור בהוצאות הפסדי האשראי בגין חובות נחותים, אשר קיזז את הירידה הכוללת בהכנסות האמורות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-148 מיליון ש"ח בהשוואה ל-150 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-55.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-53.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-36.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-36.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-16 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-14 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-28 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-42 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-43 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-2.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו בכ-49.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. הגידול נבע מעלייה בהפקדות של משקיעים מוסדיים גדולים.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-169 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-157 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח המימוני, נטו ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-354 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-334 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה ברווחים ממכירת הלוואות.

העמלות וההכנסות האחרות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-24 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-28 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו ב-102 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-101 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בפעילות ישראל ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם בסך של 48 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד ברבעון הראשון של שנת 2018 נבע בעיקר מעלייה בהפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, שנזקפה בישראל, ובהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-110 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 12 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של פעילות ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-42 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018 בהשוואה לרווח נקי בסך של 25 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה בהיקף האשראי.
- ההפסד של בנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-121 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018 בהשוואה להפסד בסך של כ-6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נבע מירידה ברווחיות בעקבות החלטה על הפסקת פעילות הפועלים שוויץ, ומעלייה בהפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים בבנק הפועלים שוויץ ובהוצאות המשפטיות הכרוכות בה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-17 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018 בהשוואה לאיזון ברבעון המקביל אשתקד. עיקר ההפסד נבע מיישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (IFRS-9). בעקבות יישום התקן הוכרה הפרשה להפסדי אשראי בגובה של כ-21 מיליון לירות תורכיות.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 31 במרץ 2018 הסתכם בכ-15.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-9.7 מיליארד ש"ח (כ-2.7 מיליארד דולר) בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בכ-1.4 מיליארד ש"ח בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2017.

- האשראי לציבור ליום 31 במרץ 2018 בתחום הסינדיקציות בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-0.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- האשראי לציבור בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 במרץ 2018 בהשוואה לכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-21.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 בתחום ה-Middle-Market בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-6.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכמה בכ-4.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-4.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 מסוג Brokered CD's בסניף ניו-יורק הסתכמו בכ-8.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

- פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב הסתכמו בכ-2.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-2.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שייך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שייך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 12א](#) בדוחות הכספיים.

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018										
סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראלכרט	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח										
2,384	8	337	70	131	356	244	160	400	678	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,307	(21)	37	494	31	123	107	15	144	377	עמלות והכנסות אחרות
3,691	(13)	374	564	162	479	351	175	544	1,055	סך ההכנסות
250	-	-	34	15	(30)	21	5	95	110	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,353	2	123	423	252	178	141	60	306	868	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,088	(15)	251	107	(105)	331	189	110	143	77	רווח (הפסד) לפני מסים
473	18	105	34	12	120	67	39	51	27	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
628	(34)	157	69	(110)	211	122	71	92	50	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
284,103	-	1,471	20,292	12,356	68,627	34,847	75,606	30,899	40,005	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
344,810	-	44,117	107	21,830	41,209	24,284	-	38,810	174,453	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017*

סך-הכל	אחרים והתאמות	ניהול פיננסי	קבוצת ישראלכרט	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
					עסקי	מסחרי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח										
2,255	19	335	63	118	371	223	118	377	631	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,347	(6)	41	466	65	144	108	16	141	372	עמלות והכנסות אחרות
3,602	13	376	529	183	515	331	134	518	1,003	סך ההכנסות
107	-	-	24	(2)	(131)	4	-	129	83	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,217	(67)	125	401	201	178	137	58	320	864	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,278	80	251	104	(16)	468	190	76	69	56	רווח לפני מסים
522	38	120	36	(5)	183	74	27	27	22	הפרשה למסים על הרווח
767	42	143	67	(11)	285	116	49	42	34	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
269,982	-	1,868	19,105	13,935	65,346	32,567	69,662	29,354	38,145	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
337,518	-	45,291	-	27,571	35,159	22,881	-	36,710	169,906	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה ביאור 28 [בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק 6.1 בדוח ממשל תאגדי](#).

2.6. חברות מוחזקות עיקריות

2.6.1. חברות בת בישראל

קבוצת ישראל

הקבוצה כוללת את החברות: ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראל מימון בע"מ, ישראל כרטיס (כנסים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ.

פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי, הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת קבוצת ישראל לרווח הנקי של הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-77 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בקבוצת ישראל הסתכמה ביום 31 במרץ 2018 ב-3,147 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,065 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, בדבר מסים על הכנסה, לנוכח הצפי להיפרדות מקבוצת ישראל, נרשמה בספרי הבנק התחייבות למסים נדחים על בסיס הנחת מימוש של החזקות הבנק בקבוצת ישראל בתמורה לשווי המאזני. יצוין שמאחר והשווי המאזני של ישראל מורכב בעיקר מרווחים ראויים לחלוקה, ההפרשה למסים נדחים הכלולה בדוחות מסתכמת לסך של כ-22 מיליון ש"ח. בנוסף, כלל הבנק התחייבות מסים נדחים בסך של כ-82 מיליון ש"ח בגין מס שיכול שיתחייב בהנחת חלוקת חלק מיתרות העודפים כדיבידנד לבנק ערב ההיפרדות. מימוש במחיר העולה על השווי המאזני של קבוצת ישראל יחויב בשיעור המס המשולב החל על הבנק. ככל שתתקבל עמדת פקיד השומה (כפי שמובאת בביאור 8ג) לדוחות הכספיים לשנת 2017) לפיה יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראת פקודת מס הכנסה, יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק בהקשר זה.

לפרטים נוספים הנוגעים לקבוצת ישראל ראה מגזר קבוצת ישראל בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" [בדוח ממשל תאגידי של שנת 2017](#) ולהלן. לפרטים בנוגע לתביעות משפטיות בקשר עם קבוצת ישראל, ראה [ביאור 10ב](#).

הנהלת הבנק ממשיכה להערך בהנחיית הדירקטוריון לקראת ההפרדה של קבוצת ישראל מהבנק כנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017. במסגרת זו, בוחנים דירקטוריון והנהלת הבנק מספר חלופות להעברת החזקות הבנק בקבוצת ישראל לרבות:

- א. מכירת החזקות בקבוצת ישראל למשקיע או קבוצת משקיעים.
- ב. הצעת מכר לציבור של החזקות בקבוצת ישראל.
- ג. חלוקת דיבידנד בעין של החזקות בקבוצת ישראל לבעלי המניות של הבנק.
- ד. שילוב של איזו מהחלופות שלעיל.

בהתחשב בחלופות הנשקלות כאמור, ובהנחיית הדירקטוריון החליטה הנהלת הבנק בחודש אפריל 2017 להתחיל בהכנת תסקיף בקשר עם קבוצת ישראל. בחודש אוקטובר 2017 החליט הבנק לשכור את שירותי בנק ההשקעות Citi לליווי הבנק בבחירת החלופה המועדפת להיפרדות מקבוצת ישראל ובקידומה. בנק ההשקעות יסייע בקידום כל אחת מהחלופות שייבחרו (מכירה, הנפקה לציבור ו/או דיבידנד בעין או שילוב של כמה מהן). כחלק מההיערכות להיפרדות מנהלים הבנק וישראל משא ומתן לרכישת פועלים אקספרס על-ידי ישראל מהבנק. למועד זה מדובר בבחינה של החלופות ואין ודאות בקשר לביצוע של איזו מהן.

במסגרת בחינת החלופות על-ידי הבנק הודיעה לבנק בעלת השליטה, אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון"), כי אם וככל שהבנק יחליט לנקוט במתווה של חלוקה בעין של מניות ישראל ("המתווה"), תתחייב אריסון לפעול בהתאם לכללים ומגבלות שיחולו בקשר להחזקתה במניות ישראל כמפורט להלן:
א. אריסון תפעל למכירתן של המניות שיתקבלו בידה במסגרת המתווה בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב או מחוצה לה, כך שעם השלמת המכירות כאמור לא יותרו בידה מניות של ישראל בשיעור של למעלה מ-5% ("תקופת המעבר"). ב. במהלך תקופת המעבר, אריסון לא תרכוש מניות נוספות של ישראל, למעט קבלתן בדרך של חלוקה בעין מהבנק. ג. החל ממועד קבלת מניות ישראל בידי אריסון במסגרת המתווה, בכל מקרה, אריסון לא תצביע במניות ישראל בשיעור של למעלה מ-5% מזכויות ההצבעה בישראל. ד. אריסון לא תציע ולא תמנה דירקטור מטעמה לכהונה בדירקטוריון ישראל. כל עוד ישראל תישלט על-ידי הבנק, הרי שכל החלטות בקשר לאופן הפעלת השליטה בישראל ומינוי דירקטורים בישראל מטעם הבנק ייעשו רק על-ידי האורגנים המוסמכים של הבנק. ה. במקרה שבו אריסון תבצע עסקת מכירה (מחוץ לבורסה) במחיר למניה המשקף פרמיה על מחיר המניה בבורסה במועד הרלוונטי ובאופן שלא יתאפשר ליתר בעלי המניות בבנק ליהנות מפרמיה כאמור, אזי אריסון תנקוט בצעדים שיבטיחו כי גם יתר בעלי המניות מן הציבור בישראל ייהנו מהפרמיה. הודעה כאמור נמסרה גם לפיקוח על הבנקים ולרשות ניירות-ערך.

הבנק פנה לרשות ניירות-ערך בבקשה להנחיה מקדמית, שלפיה אין לייחס לבעלת השליטה בבנק ולנציגיה בדירקטוריון עניין אישי בחלוקתן של מניות ישראל כדיבידנד בעין לבעלי המניות של הבנק. רשות ניירות-ערך הודיעה כי לא תתערב בעמדה זו וזאת בעיקר לאור התחייבות בעלת השליטה ליטול על עצמה את הכללים והמגבלות שפורטו לעיל.

חברי הנהלה, נושאי משרה בבנק ועובדי הבנק הקשורים לאסטרטגיה או לניהול פעילות עסקית בבנק אינם מכהנים עוד בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראל, עובדי הבנק לא יהיו רוב בדירקטוריונים של חברות הקבוצה וישנן מגבלות על הדירקטורים עובדי הבנק המכהנים בדירקטוריון ישראל בהעברת מידע מדירקטוריון ישראל לנהלת הבנק.

השינויים האמורים נעשו בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים בקשר עם החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, תהליך ההיפרדות מקבוצת ישראל המתחייב ממנו ועל-מנת לצמצם פוטנציאל לניגודי עניינים.

2.6.2. פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה מגזר פעילות בינלאומית בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" [בדוח ממשל תאגידי של שנת 2017](#) ולהלן.

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. כמו-כן, פועלת באמצעות חברה לייעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיה או בדרך אחרת. ההחלטה התקבלה לנוכח מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, הפועל למזער את סיכוני הציות בקבוצת הבנק, בין היתר, כפי שעלו בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, לצד שינויים בסביבה הרגולטורית העולמית והשפעתם על סיכונים אלה. כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ ובהמשך לאמור בביאור 3.6. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 בדבר חתימה על מזכר הבנות מחייב למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, ביום 11 באפריל 2018 חתם בנק הפועלים שוויץ על הסכם מפורט עם Safra Sarasin (Luxembourg) SA – Bank J. Safra AG (ביחד, "ספרא סאראסין") למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של בנק הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג לבנק ספרא סאראסין. למועד זה, התמורה הצפויה בגין העסקה (כפוף להתאמות בעיקר כתלות בהיקף חשבונות שיועברו) היא כ-20-23 מיליון פרנק שווצרי (73-85 מיליון ש"ח). השלמת העסקה, המתוכננת להתבצע בשנת 2018, כפופה, בין היתר, לאישורי רשויות רגולטוריות. ההפסד ברבעון הראשון של שנת 2018 בבנק הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 31 מיליון פרנק שווצרי בהשוואה לרווח בסך של 1 מיליון פרנק שווצרי ברבעון המקביל אשתקד. עיקר ההפסד נבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בסך של כ-12.5 מיליון פרנק שווצרי וכן מהוצאות משפטיות בקשר לחקירה כאמור, בגובה של כ-12 מיליון פרנק שווצרי. לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#), בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 11](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה אשראי של כל לווה. הבנק בוחן אפשרויות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף וזאת בהמשך לתוכנית האסטרטגית של הבנק, לפיה הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי בבנק פוזיטיף. התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמו בהפסד של 25 מיליון לירות תורכיות לעומת רווח של כ-1.2 מיליון לירות תורכיות ברבעון המקביל אשתקד. עיקר ההפסד נבע מיישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (IFRS-9). בעקבות יישום התקן הוכרה הפרשה להפסדי אשראי בגובה של כ-21 מיליון לירות תורכיות. תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-23 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה שלילית של כ-16 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-192 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-215 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 31 במרץ 2018 להלן ה"דוח על הסיכונים. יש לעיין בסקירה זו ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 ועם הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו.

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכוני שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי. הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולציה וחקיקה. ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים עד חודש מרץ 2018 היה מר צ. כהן. החל מחודש מרץ מכהנת גבי ר. טל-אברהמי כממלאת מקום מנהל הסיכונים הראשי. בחודש אפריל 2018 החליט דירקטוריון הבנק למנות את ד"ר א. בכר כמנהל הסיכונים הראשי וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים. המינוי ייכנס לתוקף בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים ועם קבלתו. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים הראשי עד חודש מרץ 2018 היו מר י. אורבך מנהל החטיבה העסקית ומר ר. שטיין מנהל החטיבה הקמעונאית. החל מחודש מרץ 2018 חבר הנהלה האחראי על החטיבה העסקית הינו מר צ. כהן. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מר ד. קולר מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. בחודש אפריל 2018 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר י. ענתבי כמנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. המינוי ייכנס לתוקף בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים.

הסיכון המשפטי נוהל עד מרץ 2018 על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור והחל מחודש מרץ 2018 על-ידי עורכת-דין י. אלמוג. הסיכון הטכנולוגי מנוהל על-ידי הגבי א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), ופרק סקירת הסיכונים [בדוח הכספי לשנת 2017 וביאורו](#) וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2018](#).

3.2.1 חבובות בעייתיות

טבלה 1-3: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.17		31.03.18			
סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח					
3,286	620	2,666	3,151	559	2,592
1,663	200	1,463	1,746	221	1,525
3,385	825	2,560	3,654	640	3,014
8,334	1,645	6,689	8,551	1,420	7,131
סיכון אשראי פגום					
סיכון אשראי נחות					
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾					
סך סיכון אשראי בעייתי*					
7,092	1,495	5,597	7,249	1,279	5,970
913	-	913	939	-	939

* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר⁽²⁾

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום	
31.12.17	31.03.18
במיליוני ש"ח	
2,110	2,015
91	86
2,201	2,101
0.75%	0.70%

אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)

נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו

סך-הכל נכסים שאינם מבצעים

שיעור NPL מסך האשראי לציבור

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-Non Performing Assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
1,896	768	2,664
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
73	76	149
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(8)	(5)	(13)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(70)	(48)	(118)
חובות פגומים שנמחקו		
(51)	(41)	(92)
חובות פגומים שנפרעו		
1,840	750	2,590
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
672	637	1,309
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
53	80	133
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(21)	(42)	(63)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(67)	(55)	(122)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
637	620	1,257
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
318	227	545
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
99	59	158
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(19)	(32)	(51)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(175)	(30)	(205)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(95)	(3)	(98)
נזקף לרוויה - הפרשה להפסדי אשראי		
(70)	(48)	(118)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
175	30	205
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
1	1	2
אחר		
329	207	536
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,229	746	3,975
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
105	116	221
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(36)	(5)	(41)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(222)	(63)	(285)
חובות פגומים שנמחקו		
(382)	(32)	(414)
חובות פגומים שנפרעו		
2,694	762	3,456
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
1,333	615	1,948
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
63	*124	*187
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(32)	(48)	(80)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(282)	*(68)	*(350)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
1,082	623	1,705
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
749	145	894
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
88	70	158
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(18)	(13)	(31)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(192)	(28)	(220)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(122)	29	(93)
נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(222)	(63)	(285)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
192	28	220
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
597	139	736
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

* סווג מחדש.

טבלה 4-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.17	31.03.18	
0.94%	0.90%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.32%	0.33%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.36%	1.38%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.21%	1.25%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
144.29%	153.05%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
107.46%	112.33%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
1.91%	1.91%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.12%	0.35%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.23%	0.14%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
17.04%	10.29%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

- ברבעון ראשון של 2018 קיימים אינדיקטורים מעורבים לשינויים באיכות התיק כמפורט להלן. במספר מדדים לסיכון האשראי ישנה ירידה ברבעון הראשון של 2018:
- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
 - שיעור NPL מסך האשראי לציבור.
 - במספר מדדים נרשמה יציבות או שינויים קלים:
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
 - ובמספר מדדים נרשמה עלייה:
 - שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.
 - שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 5-3: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
	לפי עומק פיגור	אחר*	במיליוני ש"ח
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 במרץ 2018:			
3,964	3,029	399	536
			בגין אשראי לציבור
6	6	-	-
			בגין חובות שאינם אשראי לציבור
656	555	-	101
			בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
4,626	3,590	399	637
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2018			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2017:			
3,844	2,902	397	545
			בגין אשראי לציבור
6	6	-	-
			בגין חובות שאינם אשראי לציבור
627	524	-	103
			בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
4,477	3,432	397	648
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017			

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

מדי רבעון מבוצע תהליך איתור של לקוחות בעלי פוטנציאל לבעייתיות לפי קריטריונים מוגדרים ונסקרים כל הלווים הכלולים ברשימת הפיקוח ו/או עם סיווג בעייתי. לגבי לקוחות אלו נבחנים נאותות הסיווג וההפרשה בגינם. במקרים בהם חל שינוי במצב הלקוח, חלו שינויים בביטחונות ו/או בוצעה גביה, מעודכן הסיווג בהתאם וללקוחות פגומים מעודכנת יתרת הסכום הניתן לגביה וההפרשה. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי עלתה ברבעון הראשון של 2018 ב-149 מיליון ש"ח, בעיקר בגין אשראי הנבחן קבוצתית. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור עלה ב-0.02% ברבעון הראשון של 2018.

אופן קביעת שיעורי הפרשה קבוצתית

לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם לענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח של היסטוריית הפסדי האשראי, מחיקות חשבונאיות נטו, איכות תיק האשראי בענף וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל. להרחבה ראה פרק האשראי [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

3.2.2. מיון וניתוח סיכון אשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 במרץ 2018									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.2018 ⁽⁴⁾	פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות בנין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
									ציבור - מסחרי
23	(10)	(4)	13	86	2,240	2,916	88	2,832	2,925
23	-	-	15	16	2,141	2,526	16	2,744	2,776
315	(9)	(14)	264	1,025	15,128	32,172	1,025	31,734	32,944
586	(52)	-	628	1,247	24,016	63,295	1,249	61,786	63,384
293	(32)	(32)	291	485	19,101	22,587	489	22,268	22,682
95	-	3	4	741	4,635	8,453	761	10,265	10,336
945	34	54	264	1,428	27,495	38,007	1,444	36,409	38,279
102	9	17	211	401	9,712	11,378	401	10,774	11,500
60	5	14	82	125	7,218	9,260	125	8,987	9,374
212	13	24	278	338	4,118	6,456	338	6,038	6,517
170	(3)	2	36	95	14,839	26,366	95	32,794	32,929
128	13	10	68	121	11,379	15,524	121	15,038	15,571
53	6	4	22	50	6,396	7,963	50	7,744	7,971
3,005	(26)	78	2,176	6,158	148,418	246,903	6,202	249,413	257,188
334	2	5	-	589	65,740	69,272	589	68,301	69,272
1,092	129	150	715	1,118	54,875	85,824	1,118	80,573	85,840
4,431	105	233	2,891	7,865	269,033	401,999	7,909	398,287	412,300
-	-	-	-	-	96	428	-	3,029	3,029
-	-	-	-	-	1,140	1,245	-	42,813	42,813
4,431	105	233	2,891	7,865	270,269	403,672	7,909	444,129 ⁽¹⁾	458,142

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 270,269, 41,617, 608, 6,603 ו-139,045 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,933 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-322 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-489 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-12,808 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערביות חוק מכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-9,735 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2018									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.2018 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות בגין הפסדי אשראי	מחיקות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי							
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזוים בחו"ל									
									ציבור - מסחרי
1	-	-	-	201	414	-	412	414	חקלאות
1	-	-	-	61	65	61	1,213	1,276	כרייה וחציבה
16	2	1	18	71	2,125	71	3,983	4,232	תעשייה
52	(3)	2	69	207	5,970	207	8,719	8,989	בינוי ונדל"ן
2	-	-	-	9	412	9	1,002	1,010	אספקת חשמל ומים
17	-	1	19	99	2,100	99	2,207	2,648	מסחר
19	(1)	7	31	32	1,874	32	1,763	2,021	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
7	(1)	4	25	25	284	25	379	442	תחבורה ואחסנה
3	-	(1)	-	43	533	43	1,012	1,082	מידע ותקשורת
19	1	2	20	20	3,447	20	8,860	8,880	שירותים פיננסיים
2	-	-	-	-	500	-	768	769	שירותים עסקיים אחרים
11	-	1	32	32	589	32	782	814	שירותים ציבוריים וקהילתיים
150	(2)	17	214	599	18,100	599	31,100	32,577	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
2	-	-	-	4	469	4	475	482	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
36	(1)	-	39	39	465	39	1,201	1,254	אנשים פרטיים - אחר
188	(3)	17	253	642	19,034	642	32,776	34,313	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	-	-	-	21,390	-	34,621	34,621	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
3	-	-	-	-	1,339	-	11,920	11,920	ממשלות חו"ל
195	(3)	17	253	642	41,763	642	79,317	80,854 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,626	102	250	3,144	8,507	312,032	8,551	523,446	538,996	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 17,812, 41,763, 0, 5,669 ו-15,610 מיליוני ש"ח בהתאמה
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-61 מיליוני ש"ח, של לזוים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני יניכי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.2017 ⁽⁴⁾			פגום	בעיית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
										ציבור - מסחרי
										חקלאות
										כרייה וחציבה
										תעשייה
										בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
										בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
										אספקת חשמל ומים
										מסחר
										בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
										תחבורה ואחסנה
										מידע ותקשורת
										שירותים פיננסיים
										שירותים עסקיים אחרים
										שירותים ציבוריים וקהילתיים
										סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
										אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
										אנשים פרטיים - אחר
										סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
										בנקים בישראל ⁽⁹⁾
										ממשלת ישראל
										סך-הכל פעילות בישראל ⁽¹⁾

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 254,884, 53,975, 144, 5,529 ו-132,364 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,897 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-752 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-314 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,717 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-7,485 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 במרץ 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לתקופה שהסתיימה ביום 31.03.2017 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל			
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות בגין הפסדי אשראי	מחיקות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
2	1	-	-	-	157	359	-	358	359	חקלאות
-	-	-	-	91	55	210	91	454	454	כרייה וחציבה
13	1	2	8	99	3,224	4,882	99	5,785	5,913	תעשייה
58	1	(17)	23	52	4,822	7,638	52	7,814	7,870	בינוי ונדל"ן
2	-	-	-	-	396	906	-	1,087	1,087	אספקת חשמל ומים
13	(2)	(2)	6	61	1,889	2,354	61	2,492	2,542	מסחר
15	1	4	35	119	2,019	2,226	119	2,109	2,226	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	-	4	99	364	388	99	472	554	תחבורה ואחסנה
2	-	-	-	-	471	958	-	1,186	1,207	מידע ותקשורת
13	53	(12)	15	71	3,857	5,488	71	9,825	9,905	שירותים פיננסיים
4	-	(1)	1	1	819	1,046	1	1,185	1,186	שירותים עסקיים אחרים
12	-	(1)	11	11	648	854	11	978	990	שירותים ציבוריים וקהילתיים
137	55	(27)	103	604	18,721	27,309	604	33,745	34,293	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
1	-	-	-	6	497	509	6	491	509	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
31	(1)	(1)	31	33	821	1,208	33	1,171	1,216	אנשים פרטיים - אחר
169	54	(28)	134	643	20,039	29,026	643	35,407	36,018	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	-	-	-	26,593	27,450	-	41,087	41,087	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
3	-	-	-	-	1,404	1,404	-	10,576	10,576	ממשלות חו"ל
176	54	(28)	134	643	48,036	57,880	643	87,070	87,681 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,650	268	107	4,067	9,458	302,920	440,380	9,536	513,718	534,577	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 18,633, 48,036, 0, 6,732 ו-14,280 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-67 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני יניכי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2017 ⁽⁴⁾			פגום	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעיית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בישראל (המשך)										
ציבור - מסחרי										
17	(9)	(9)	13	26	2,235	2,841	26	2,601	2,853	חקלאות
23	(42)	(101)	26	27	2,176	2,450	27	2,654	2,709	כרייה וחציבה
319	(71)	(123)	267	1,012	15,163	31,372	1,012	30,468	32,175	תעשייה
535	(111)	(172)	678	1,104	22,866	60,309	1,104	56,913	60,347	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
293	(99)	(209)	313	461	18,904	22,420	466	21,418	22,497	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
91	2	48	41	765	4,646	7,396	793	9,129	9,479	אספקת חשמל ומים
919	466	253	297	1,563	25,516	36,870	1,576	33,631	37,127	מסחר
93	48	58	208	395	9,800	11,131	395	10,158	11,225	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
50	17	29	42	82	7,242	8,989	82	8,429	9,117	תחבורה ואחסנה
202	104	133	301	361	4,050	6,241	361	5,527	6,307	מידע ותקשורת
167	(260)	(264)	31	88	14,343	26,026	88	29,231	31,192	שירותים פיננסיים
135	54	72	73	126	11,194	15,157	126	13,736	15,185	שירותים עסקיים אחרים
55	(3)	(2)	24	45	6,346	7,931	45	7,621	7,938	שירותים ציבוריים וקהילתיים
2,899	96	(287)	2,314	6,055	144,481	239,133	6,101	231,516	248,151	סך-הכל מסחרי ⁽⁸⁾
333	19	(14)	-	595	64,703	67,586	595	64,326	67,586	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,071	479	645	738	1,073	54,655	85,697	1,073	78,839	85,718	אנשים פרטיים - אחר
4,303	594	344	3,052	7,723	263,839	392,416	7,769	374,681	401,455	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	193	535	-	3,400	3,400	בנקים בישראל ⁽⁹⁾
-	-	-	-	-	998	1,109	-	42,554	42,554	ממשלת ישראל
4,303	594	344	3,052	7,723	265,030	394,060	7,769	420,635	447,409 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בישראל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,935,684, 41,495, 265,030 ו-134,265 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,762 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-243 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-506 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,705 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-9,285 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾						
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2017 ⁽⁴⁾			פגום	בעייתית ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתית ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל		
הוצאות (הכנסות) חשבונאיות	מחיקות נטו	יתרת להפסדי אשראי									
במיליוני ש"ח											
בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)											
ציבור - מסחרי											
	1	1	-	-	2	171	406	2	406	406	חקלאות
	-	-	-	-	62	51	148	62	379	439	כרייה וחציבה
	19	2	6	68	68	2,535	4,008	68	4,562	4,838	תעשייה
	52	(22)	(43)	16	142	4,978	7,381	142	7,366	7,567	בינוי ונדל"ן
	2	-	-	-	9	384	775	9	1,018	1,027	אספקת חשמל ומים
	16	(5)	-	19	88	2,044	2,535	88	2,151	2,634	מסחר
	11	1	2	31	32	1,766	2,029	32	1,740	2,029	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
	2	16	16	26	41	332	365	41	359	437	תחבורה ואחסנה
	3	-	-	-	28	563	994	28	1,132	1,240	מידע ותקשורת
	16	70	4	21	21	3,674	5,373	21	7,580	9,734	שירותים פיננסיים
	2	(4)	(7)	-	-	580	788	-	883	884	שירותים עסקיים אחרים
	9	-	(3)	9	34	658	835	34	928	963	שירותים ציבוריים וקהילתיים
	133	59	(25)	190	527	17,736	25,637	527	28,504	32,198	סך-הכל מסחרי ⁽⁷⁾
	-	-	-	-	2	473	486	2	456	486	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
	34	2	4	36	36	459	1,320	36	1,166	1,320	אנשים פרטיים - אחר
	167	61	(21)	226	565	18,668	27,443	565	30,126	34,004	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
	4	-	-	-	-	23,915	24,536	-	37,337	37,337	בנקים בחו"ל ⁽⁸⁾
	3	-	-	-	-	1,297	1,297	-	14,465	14,465	ממשלות חו"ל
	174	61	(21)	226	565	43,880	53,276	565	81,928	85,806 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
	4,477	655	323	3,278	8,288	308,910	447,336	8,334	502,563	533,215	סך-הכל בישראל ובחו"ל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 43,880, 21,721, 0, 6,078 ו-14,127 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך של כ-60 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

3.2.3. בינוי ונדל"ן

ליום 31 במרץ 2018 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-95 מיליארד ש"ח.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		יתרה ליום 31 במרץ 2018				
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
2,598	917	1,681	2,723	953	1,770	בנייה למסחר ושירותים
436	134	302	435	136	299	בנייה לתעשייה
44,016	*29,954	14,062	46,633	*31,769	14,864	בנייה לדיוור
26,630	5,262	21,368	27,840	5,528	22,312	נכסים מניבים
16,731	7,360	9,371	17,424	7,521	9,903	אחר
90,411	43,627	46,784	95,055	45,907	49,148	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-12,808 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מבר (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).

3.2.4. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 8-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2018						
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח						
ענף משק								
4,735	3,877	858	2	4,773	4,074	699	2	תעשייה
1,333	902	431	1	1,441	1,050	391	1	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,304	752	552	1	1,275	778	497	1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3,217	1,677	1,540	1	3,516	2,088	1,428	1	אספקת חשמל ומים
-	-	-	-	1,210	22	1,188	1	מידע ותקשורת
7,147	3,771	3,376	4	7,853	2,724	5,129	4	שירותים פיננסיים
17,736	10,979	6,757	9	20,068	10,736	9,332	10	סך-הכל

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

3.2.5. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. קבוצת לווים אחת הינה בעלת חבות של 16.26% לעומת מגבלת בנק ישראל בגובה 25% מההון. הגדרת ההון בהקשר זה כוללת את ההון רוברד 1 בתוספת הון רוברד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015. תוספת זו מופחתת בשיעורים שווים, על פני 12 רבעונים, עד לאיפוסה ביום 31 בדצמבר 2018.

טבלה 9-3: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 31 במרץ 2018

שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי חובות ברוטו ⁽³⁾ חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	קבוצת לווים א'
16.26%	6,738	99	6,837	317	2,713	4,117

- (1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
(2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
(4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
(5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

3.2.6. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסווגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).
ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P-I Fitch, Moody's.
סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.
הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:
טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 במרץ 2018													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾					חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾						
		מזה: סיכון	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעיית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	חוץ-מאזני בעיית ⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽³⁾	לממשלות ⁽³⁾		
במיליוני ש"ח													
11,445	946	186	7,505	35	327	24,150	11,759	12,547	24,306	2,272	1,574	8,545	ארצות-הברית
443	238	-	3,637	-	-	4,348	3,667	-	3,667	51	630	-	שוויץ
6,834	1,466	-	4,226	-	-	8,342	42	1	43	3,322	4,897	81	אנגליה
492	444	-	3,923	-	-	936	-	-	-	359	480	97	גרמניה
1,655	160	-	3,847	5	9	1,815	-	-	-	284	1,517	14	צרפת
7,127	4,703	-	3,494	76	110	12,573	743	128	871	5,396	5,273	1,161	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
27,996	7,957	186	26,632	116	446	52,164	16,211	12,676	28,887	11,684	14,371	9,898	
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד													
169	60	-	253	-	-	229	-	-	-	123	106	-	
מזה: סך החשיפות למדינות LDC													
914	335	-	778	41	74	1,977	728	128	856	683	545	21	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 12,808 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾						חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
		מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			לאחרים			
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה					סך-כל החשיפה המאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות		לממשלות ⁽³⁾ לבנקים		
במיליוני ש"ח													
המדינה													
14,200	1,630	188	7,610	123	254	30,809	14,979	11,562	26,541	2,223	2,500	11,107	ארצות-הברית
487	129	-	3,897	-	-	4,233	3,617	-	3,617	41	575	-	שוויץ
6,296	1,621	-	3,679	-	-	7,961	44	1	45	3,269	4,568	80	אנגליה
527	493	-	4,155	-	-	1,020	-	-	-	396	493	131	גרמניה
1,734	311	-	4,062	5	7	2,045	-	-	-	305	1,691	49	צרפת
7,439	4,435	-	2,342	88	105	12,379	505	617	1,122	5,566	5,085	1,223	אחרות
סך-כל החשיפות למדינות זרות													
30,683	8,619	188	25,745	216	366	58,447	19,145	12,180	31,325	11,800	14,912	12,590	סך-כל החשיפות למדינות זרות
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiIGS-פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד													
127	75	-	134	-	-	202	-	-	-	104	98	-	סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(5) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 13,705 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

טבלה 11-3: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 31.03.2018				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
202	112	55	2	33
(15)	3	(14)	-	(4)
87	12	6	-	69
1	1	-	-	-
(46)	(14)	(4)	-	(28)
229	114	43	2	70

לתקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום 31.03.2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
350	226	39	-	85
(40)	(11)	-	-	(29)
1	-	1	-	-
1	1	-	-	-
(29)	(25)	(3)	-	(1)
283	191	37	-	55

לשנת 2017				
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד
במיליוני ש"ח				
350	226	39	-	85
(32)	(2)	20	-	(50)
47	35	6	2	4
5	5	-	-	-
(168)	(152)	(10)	-	(6)
202	112	55	2	33

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

3.2.7. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת, הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד, והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק הן כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דרוג השקעה ומעלה. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 12-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2018			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
14,694	10,939	3,755	13,342	10,174	3,168	AAA עד AA-
18,374	3,834	14,540	16,851	3,644	13,207	A+ עד A-
1,764	288	1,476	1,865	297	1,568	BBB+ עד BBB-
149	69	80	83	67	16	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
350	65	285	212	92	120	ללא דירוג**
35,331	15,195	20,136	32,353	14,274	18,079	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
35,331	15,195	20,136	32,353	14,274	18,079	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
8	1	7	8	1	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות: ספרד - סך חשיפה של כ-109 מיליון ש"ח, מזה סך של 75 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 8 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, והיתרה בסך של 26 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך חשיפה בסוף שנת 2017 הייתה כ-98 מיליון ש"ח, מזה סך של 65 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 11 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ סך של 22 מיליון ש"ח בדירוג BBB-). אירלנד - החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח (בסוף שנת 2017 החשיפה למוסדות פיננסיים הייתה מזערית והסתכמה בפחות ממיליון ש"ח). איטליה - סך חשיפה של כ-102 מיליון ש"ח, מזה סך של 91 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 9 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2017 הייתה כ-102 מיליון ש"ח, מזה סך של 85 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 16 מיליון ש"ח בדירוג BBB-). ביון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.

** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 31% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (17.12.31: 71% מהיתרה).

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.

(2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

(3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.

(4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2018 בכ-32.4 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-3.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-35.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017. ירידה זו נבעה מקיטון בחשיפה המאזנית בסך כ-2 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-1 מיליארד ש"ח. כ-93.32% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-57.49% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 42.01% בחברות ביטוח ו-0.5% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (17.24%), ובמדינות מערב אירופה (71.86%). ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוץ-מאזניות בגין נגזרים. סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב ונירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

3.2.8. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת ההחזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל. לפרטים והרחבה ראה סעיף 3.2.9. [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#).

טבלה 13-3: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השנוי	יתרה ליום	
	31.12.17	31.03.18
	במיליוני ש"ח	
מאזני		
עו"ש חובה	3,525	3,399
(3.57%)	(126)	
הלוואות ⁽¹⁾	33,677	33,478
(0.59%)	(199)	
מזה: הלוואות בולט ובלון	147	128
(12.93%)	(19)	
אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾	4,756	4,802
0.97%	46	
חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	12,697	13,196
3.93%	499	
סך-הכל סיכון אשראי מאזני	54,655	54,875
0.40%	220	
חוץ-מאזני		
סיכון אשראי חוץ-מאזני	31,063	30,965
(0.32%)	(98)	
סך-הכל סיכון אשראי כולל	85,718	85,840
0.14%	122	

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

ברבעון הראשון של שנת 2018 נרשם קיטון ביתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של 0.4%.
 סך סיכון האשראי המאזני עלה ב-0.4%.

טבלה 14-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

סך-הכל	ליום 31 במרץ 2018						ליום 31 בדצמבר 2017
	הכנסה לחשבון			סך-הכל			
	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח							
אשראי ללווה באלפי ש"ח							
עד 20	1,869	277	378	1,214	1,831	273	373
מ-20 עד 40	3,239	555	716	1,968	3,192	552	719
מ-40 עד 80	8,230	1,683	2,206	4,341	8,142	1,677	2,218
מ-80 עד 150	13,175	3,912	4,670	4,593	13,158	3,926	4,664
מ-150 עד 300	10,653	5,950	3,328	1,375	10,610	5,976	3,313
מעל 300	2,486	2,031	253	202	2,355	1,934	241
סך-הכל	39,652	14,408	11,551	13,693	39,288	14,338	11,528
					13,422		

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 15-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרץ 2018	
סיכון אשראי מאזני במיליוני ש"ח		
26,768	23,438	עד 10
5,392	7,126	מ-10 עד 50
3,968	4,882	מ-50 עד 200
1,716	1,955	מ-200 עד 500
1,808	1,887	מעל 500
39,652	39,288	סך-הכל

גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח

טבלה 16-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרץ 2018				
סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
5,896	453	5,443	5,533	452	5,081	עד שנה
7,961	94	7,867	8,049	92	7,957	משנה עד 3 שנים
15,823	116	15,707	15,743	118	15,625	מ-3 עד 5 שנים
9,972	92	9,880	9,963	96	9,867	מעל 5 שנים
39,652	755	38,897	39,288	758	38,530	סך-הכל

תקופה לפירעון

טבלה 17-3: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני ליום		השינוי	יתרה ליום		
31.12.17	31.03.18		31.12.17	31.03.18	
במיליוני ש"ח					
1.96%	2.04%	4.19%	1,073	1,118	סיכון אשראי בעייתי
1.35%	1.30%	(3.12%)	738	715	מזה: סיכון אשראי פגום
0.18%	0.17%	(5.15%)	97	92	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.88%	0.94% (1)	(1)7.72%	479	129	מחיקות חשבונאיות נטו
1.96%	1.99%	1.96%	1,071	1,092	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

ברבעון הראשון של 2018 שיעור סיכון האשראי הבעייתי עלה בעוד סיכון האשראי הפגום ירד. זאת בין היתר בעקבות יישום לראשונה של סיווג אוטומטי בהשגחה מיוחדת לחובות הקטנים מ-1 מ' ש"ח, על-פי קריטריונים קבועים שהוגדרו אשר הביא לגידול ביתרת החוב הבעייתי בגין אנשים פרטיים. שיעור החובות בפיגור מעל 90 יום ירד במידה מתונה. שיעור המחיקות החשבונאיות נטו ושיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי גבוהים מאשר בדצמבר 2017. נתונים אלו, ובפרט שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מצביעים על פגיעה באיכות תיק זה אשר ניכרה גם בשנת 2017 ובשנת 2016. הבנק נקט מספר צעדים לשיפור איכות החיתום באשראי לאנשים פרטיים ובוחן יישום של צעדים נוספים.

יתרות סיכון האשראי לאנשים פרטיים כוללות יתרות בגין פעילות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס שעיקר פעילותן בהנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי. חברת ישראלכרט פעילה גם בתחום האשראי אך חלקה בתיק ההלוואות הכולל נמוך ועומד על כ-6.40% מיתרת ההלוואות במרץ 2018 לעומת כ-6.17% בדצמבר 2017.

3.2.9. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 18-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.17	31.03.17	31.03.18
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
74,521	70,053	76,005
הלוואות מכספי הבנק		
1,480	1,653	1,418
הלוואות מכספי האוצר*		
76	85	78
מענקים מכספי האוצר*		
76,077	71,791	77,501
סך-הכל		

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.12.17	31.03.17	31.03.18
במיליוני ש"ח		

ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר		
50	6	19
הלוואות		
10	-	8
מענקים		
60	6	27
סך-הכל מכספי האוצר		
13,437	3,015	3,761
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
13,497	3,021	3,788
סך-הכל הלוואות חדשות		
709	157	334
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
14,206	3,178	4,122
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

היקף החוב הבעייתי

ברבעון הראשון של שנת 2018 נמשכה מגמת הירידה המתונה בשיעור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי ובשיעור הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור.

טבלה 19-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי במיליוני ש"ח	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (כולל הפרשה קבוצתית) במיליוני ש"ח	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	שיעור חוב בעייתי
1.5%	1,110	0.5%	399	0.2%	135	76,005	31.03.18
1.4%	1,055	0.5%	397	0.2%	140	74,521	31.12.17

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 20-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

שיעור שינוי בתקופה	סך-הכל יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				31.03.18
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	
2.0%	76,005	0.6%	419	27.3%	20,751	17.1%	12,975	37.9%	28,834	17.1%	13,026	31.03.18
7.6%	74,521	0.6%	437	27.7%	20,619	17.4%	12,988	37.6%	28,022	16.7%	12,455	31.12.17

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכויי אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק. גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגנונות שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח – ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 21-3: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2017				2018	יתרות לסוף תקופה
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
	במיליוני ש"ח					
	70,053	71,462	72,884	74,521	76,005	
	1.2%	2.0%	2.0%	2.2%	2.0%	שינוי ביתרות
	3,015	3,146	3,667	3,609	3,761	ביצוע הלוואות חדשות

ברבעון הראשון של שנת 2018 נמשכת העלייה ביתרות בדומה לשנת 2017. אישור הלוואות לדיור מתבצע בהתאם למדרג סמכויות המגלם את מהות בקשת האשראי והסיכון הגלום בה. כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 22-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.17	31.12.17	30.09.17	31.12.17	31.03.18	
מאפיינים					
26.1%	26.6%	28.2%	28.5%	29.6%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
30.7%	31.5%	32.2%	31.2%	31.5%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
56.8%	57.8%	57.5%	56.5%	58.1%	שיעור בריבית משתנה
5.9%	6.2%	6.3%	7.7%	6.2%	שיעור הלוואות לכל מטרה
11.3%	11.5%	11.5%	10.3%	10.8%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
6.5%	6.4%	6.6%	7.0%	7.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
697	704	720	732	734	מסגרת חדשה ממוצעת לרכישה באלפי ש"ח
23.8	23.9	23.7	23.6	23.9	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

ברבעון הראשון של שנת 2018 נמשכת מגמת העלייה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%. כמו-כן, ישנה עלייה בשיעור הלוואות להשקעה מרכישה ובשיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה).
שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% ממשיך לעמוד על רמה אפסית ונרשמה ירידה בשיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה.
נמשכת התארכות תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).

3.2.10. מימון ממונף

מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).
להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה 23-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלוואה

31 במרץ 2018			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	385	-	385
1	521	498	1,019
1	-	200	200
2	1,490	26	1,516
2	722	137	859
1	211	-	211
8	3,329	861	4,190

ענף המשק של הלוואה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1	385	-	385
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	521	498	1,019
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	-	200	200
כרייה וחציבה	2	1,490	26	1,516
מסחר	2	722	137	859
תעשייה	1	211	-	211
סך-הכל	8	3,329	861	4,190

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 23-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה (המשך)

31 בדצמבר 2017			
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
387	-	387	1
1,018	467	551	1
200	200	-	1
1,500	19	1,481	2
942	340	602	2
208	-	208	1
4,255	1,026	3,229	8

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	387	-	387	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,018	467	551	1
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	200	200	-	1
כרייה וחציבה	1,500	19	1,481	2
מסחר	942	340	602	2
תעשייה	208	-	208	1
סך-הכל	4,255	1,026	3,229	8

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

להרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), ופרק סקירת הסיכונים [בדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו](#) וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2018](#).

3.3.1 סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.

ניתוח רגישות השווי ההוגן

טבלה 24-3: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה

סך-הכל	ליום 31 במרץ 2018				
	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
425,651	5,795	6,715	61,079	47,912	304,150
976,843	20,130	32,198	525,831	23,316	375,368
394,938	3,836	12,960	78,162	40,506	259,474
976,008	19,896	26,295	510,815	23,843	395,159
31,548	2,193	(342)	(2,067)	6,879	24,885

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

טבלה 24-3: פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו לפי מגזרי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017					
סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
במיליוני ש"ח					
431,895	5,293	5,943	67,783	46,143	306,733
846,195	15,333	27,430	411,674	24,985	366,773
400,526	4,405	12,329	79,494	41,180	263,118
846,237	14,627	21,245	401,466	24,865	384,034
31,327	1,594	(201)	(1,503)	5,083	26,354

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

טבלה 25-3: השפעת שינויים הפוטנטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים

ליום 31 במרץ 2018							
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
	סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח							
(5.5%)	(1,733)	29,815	2,139	(387)	(2,407)	6,522	23,948
(0.6%)	(189)	31,359	2,192	(347)	(2,106)	6,834	24,786
5.9%	1,869	33,417	2,258	(297)	(1,712)	7,271	25,897

השינוי בשיעורי הריבית

גידול מידי מקביל של אחוז אחד							
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז							
קטיון מידי מקביל של אחוז אחד							

ליום 31 במרץ 2017							
שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
	סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח							
(5.3%)	(1,663)	29,664	1,533	(243)	(1,818)	4,828	25,364
(0.4%)	(137)	31,190	1,589	(203)	(1,536)	5,054	26,286
6.0%	1,886	33,213	1,659	(156)	(1,165)	5,373	27,502

השינוי בשיעורי הריבית

גידול מידי מקביל של אחוז אחד							
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז							
קטיון מידי מקביל של אחוז אחד							

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 ** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפרטים נוספים בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית טבלה 26-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית לא-צמוד

ליום 31 במרץ 2018					
מעל דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 חודשים	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
229,571	18,030	20,830	13,380	10,353	6,665
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	69,733	119,846	47,693	37,055	29,139
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,011	1,440	2,166	662	576
סך-הכל שווי הוגן	300,315	139,316	70,689	48,070	36,380
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
224,475	7,277	14,348	7,926	3,603	1,327
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	71,058	131,344	55,988	37,199	31,696
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	821	954	1,399	-	-
סך-הכל שווי הוגן	296,354	139,575	71,735	40,802	33,023
מכשירים פיננסיים, נטו					
3,961	(259)	(1,046)	6,633	7,268	3,357
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	3,961	3,702	2,656	16,557	19,914
החשיפה המצטברת במגזר					

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-40 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.02 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
 ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
 ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
 ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2017 בדצמבר 31			2017 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח		
0.55	2.85	306,733	0.49	2.97	293,862	0.55	3.01	304,150	2,477	288	2,556
1.26		362,128	1.20		347,014	1.26		369,466	-	-	440
1.62		4,645	1.31		6,671	1.25		5,902	-	-	-
⁽²⁾ 0.94		673,506	⁽²⁾ 0.88		647,547	⁽²⁾0.94		679,518	2,477	288	2,996
0.20	0.99	263,118	0.22	1.33	249,098	0.21	1.09	259,474	73	1	444
1.23		381,785	1.17		369,165	1.25		391,982	-	-	272
0.27		2,249	0.31		4,293	0.27		3,177	-	-	-
⁽²⁾ 0.81		647,152	⁽²⁾ 0.78		622,556	⁽²⁾0.83		654,633	73	1	716
		26,354			24,991			24,885	2,404	287	2,280
									24,885	22,481	22,194

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 27-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית צמוד למדד

ליום 31 במרץ 2018					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 חודשים	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
2,876	2,035	7,488	14,201	11,494	5,789
742	3,251	5,981	5,620	2,555	5,155
3,618	5,286	13,469	19,821	14,049	10,944
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
2,700	782	6,075	13,809	10,319	5,339
454	3,885	4,445	6,669	2,166	5,981
3,154	4,667	10,520	20,478	12,485	11,320
מכשירים פיננסיים, נטו					
464	619	2,949	(657)	1,564	(376)
464	1,083	4,032	3,375	4,939	4,563

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-6 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.14 שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
 ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
 ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
 ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
 ה. רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2017 בדצמבר 31			2017 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
3.36	2.57	46,143	3.19	3.55	45,416	3.67	2.42	47,912	56	946	3,027
2.06		24,985	2.70		21,985	2.06		23,316	-	-	12
⁽²⁾ 2.90		71,128	⁽²⁾ 3.03		67,401	⁽²⁾ 3.14		71,228	56	946	3,039
2.90	0.73	41,180	3.40	0.90	38,955	3.14	0.74	40,506	-	471	1,011
2.25		24,865	2.80		24,484	2.44		23,843	-	-	243
⁽²⁾ 2.66		66,045	⁽²⁾ 3.17		63,439	⁽²⁾ 2.88		64,349	-	471	1,254
		5,083			3,962			6,879	56	475	1,785
									6,879	6,823	6,348

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 28-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית מטבע-חוץ

ליום 31 במרץ 2018					
מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
במיליוני ש"ח					
מטבע-חוץ⁽³⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
4,084	9,044	7,765	5,215	6,712	39,682
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾					
46,001	17,841	157,284	122,858	149,323	76,108
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
-	6	162	3,377	2,862	1,735
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
50,085	26,891	165,211	131,450	158,897	117,525
סך-הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
315	509	1,792	15,145	12,691	64,475
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
49,234	18,299	156,959	110,037	133,485	77,357
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
512	602	205	4,128	3,340	1,887
סך-הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
24	7,481	6,255	2,140	9,381	(26,194)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
(913)	(937)	(8,418)	(14,673)	(16,813)	(26,194)
החשיפה המצטברת במגזר					

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהוונים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה **ביאור 15** לתמצית הדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשויכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2017 בדצמבר 31			2017 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
1.28	2.83	79,019	1.21	2.80	81,984	1.18	3.25	73,589	763	91	233
0.78		447,910	1.10		351,064	0.87		570,017	-	49	553
0.25		6,527	0.25		10,775	0.31		8,142	-	-	-
⁽²⁾ 0.85		533,456	⁽²⁾ 1.10		443,823	⁽²⁾ 0.90		651,748	763	140	786
0.20	1.86	96,228	0.17	1.46	103,952	0.20	2.25	94,961	17	-	17
0.86		428,713	1.21		327,232	0.92		546,329	-	194	764
0.90		8,625	0.73		12,920	0.80		10,674	-	-	-
⁽²⁾ 0.74		533,566	⁽²⁾ 0.95		444,104	⁽²⁾ 0.81		651,964	17	194	781
		(110)			(281)			(216)	746	(54)	5
									(216)	(962)	(908)

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך) טבלה 29-3: חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 במרץ 2018					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 חודשים	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
במיליוני ש"ח					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
272,129	26,777	33,533	35,346	30,891	16,538
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾					
146,583	272,420	176,532	228,464	57,451	80,295
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
2,746	4,302	5,543	209	668	576
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
421,458	303,499	215,608	264,019	89,010	97,409
סך-הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
291,650	20,750	35,568	23,527	14,431	6,981
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
148,869	268,714	170,470	228,053	57,664	86,911
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
2,708	4,294	5,527	208	602	512
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
443,227	293,758	211,565	251,788	72,697	94,404
סך-הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
(21,769)	9,741	4,043	12,231	16,313	3,005
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
(21,769)	(12,028)	(7,985)	4,246	20,559	23,564
החשיפה המצטברת במגזר					

- למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
- הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיו. במגזר הלא-צמוד והצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-40 והקטנתו ב-6 מיליוני ש"ח, בהתאמה, והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.02 ו-0.14 שנה, בהתאמה. במגזר מטבע-החוץ השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 15](#) לתמצית הדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

2017 בדצמבר 31			2017 במרץ 31			ליום 31 במרץ 2018					
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 20 שנים
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
0.98	2.74	435,598	0.91	3.15	425,038	0.95	2.85	429,356	7,001	1,325	5,816
0.99		835,839	1.20		720,776	1.02		963,533	734	49	1,005
0.82		11,172	0.66		17,446	0.71		14,044	-	-	-
⁽²⁾ 1.01		1,282,609	⁽²⁾ 1.09		1,163,260	⁽²⁾ 1.03		1,406,933	7,735	1,374	6,821
0.48	0.92	402,005	0.52	1.06	393,495	0.51	0.97	396,538	1,687	472	1,472
1.04		836,175	1.19		721,589	1.06		962,890	736	194	1,279
0.77		10,874	0.63		17,213	0.68		13,851	-	-	-
⁽²⁾ 0.88		1,249,054	⁽²⁾ 0.98		1,132,297	⁽²⁾ 0.92		1,373,279	2,423	666	2,751
		33,555			30,963			33,654	5,312	708	4,070
								33,654	28,342	27,634	

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

בניהול סיכון הריבית הבנק מתמקד בניהול רגישות הערך, אשר מתבססת על שינויי הערך המהוון של כלל הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק עם שינוי הריבית (תוך שימוש במודלים פנימיים לצורכי החישוב), ומנטר את רגישות ההכנסה באמצעות מגבלות. רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, שכן בניגוד אליה, רגישות ההכנסה אינה מביאה בחשבון שינויי ערך מהוון של נכסים והתחייבויות לזמן ארוך אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן, אך כן מביאה בחשבון באופן מלא שינויים במרווחי פיקדונות ועו"ש. הבנק מודד את רגישות הערך הכלכלי למגוון תרחישים מדי חודש, תדירות התואמת לאופי התיק הבנקאי, עם מדידות בתדירות גבוהה יותר לצורכי ניהול החשיפה. רגישויות התיק למסחר נמדדות מספר פעמים ביום.

טבלה 3-30: נתונים אודות רגישות הון הבנק כולל חברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כולל מודלים פנימיים)

מינימום בשנת 2018		מקסימום בשנת 2018		31 במרץ 2018		
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש:						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
449	(383)	587	(502)	(54)	587	(502)
בבנק						
435	(370)	568	(485)	(52)	568	(485)
מזה: בתיק הבנקאי						
14	(13)	20	(18)	(2)	18	(17)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
92	(70)	274	(219)	(7)	92	(70)
בבנק						
111	(66)	255	(208)	(8)	111	(66)
מזה: בתיק הבנקאי						
18	(4)	(36)	25	1	(19)	(4)
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
(7)	8	(43)	40	4	(43)	40
בבנק						
1	1	(69)	65	7	(68)	65
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	25	(25)	(3)	25	(25)
בתיק למסחר						

מינימום בשנת 2017		מקסימום בשנת 2017		31 בדצמבר 2017		
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח						
תרחיש:						
תזוזה בריבית צמודה למדד:						
315	(257)	493	(422)	(45)	493	(422)
בבנק						
315	(257)	476	(406)	(43)	477	(406)
מזה: בתיק הבנקאי						
-	-	23	(22)	(2)	16	(16)
בתיק למסחר						
תזוזה בריבית לא-צמודה:						
88	(68)	322	(269)	(29)	322	(269)
בבנק						
92	(54)	311	(260)	(28)	311	(260)
מזה: בתיק הבנקאי						
3	-	26	(43)	(1)	11	(9)
בתיק למסחר						
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:						
6	(1)	49	(45)	-	7	(3)
בבנק						
2	-	41	(38)	-	3	-
מזה: בתיק הבנקאי						
(2)	2	(29)	31	-	4	(3)
בתיק למסחר						

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכוני המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 3-31: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2018		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
(68.2)	100.4	(9.1)	103.3	דולר ארצות-הברית
(26.8)	(1.8)	(69.3)	51.7	אירו
מדד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(187.1)	187.1	(227.6)	227.6	

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכנית העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנהל כחלק מסיכון הנזילות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), ופרק סקירת הסיכונים [בדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו](#) וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 במרץ 2018](#).

טבלה 3-32: יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018	
באחוזים			
		119%	א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾
122%	128%		יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
		116%	ב. בנתוני הבנק⁽²⁾
120%	122%		יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

(1) החל מיום 1 בינואר 2017 היחס במאוחד מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.
 (2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. בהתאם לפרסום בנק ישראל בקובץ שאלות ותשובות מיום 29 בספטמבר 2016 בנושא הכללה בדיווח סולו של תאגיד בנקאי, חברות בת המחזיקות נכסים נזילים עבור התאגיד, החל מיום 1 ביולי 2017 חישוב יחס כיסוי נזילות סולו כולל חברות בנות אלו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2018

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, מודלי טווח קצר כדוגמת LCR ומודל פנימי ל-30 יום, מודלי טווח בינוני כדוגמת מודל פנימי דמוי NSFR (מקורות מימון יציבים למעל שנה חלקי צורכי מימון יציבים למעל שנה כהגדרתם בבנק ברוח המלצות ועדת באזל) ומגבלות המתייחסות לטווח הארוך. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 31 במרץ 2018 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר זרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים בערבות ריבוניות ובנקים מרכזיים, וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 103,047 מיליון ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצורכי חישוב הנכסים הנזילים. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו, בדגש על חברות בנות בנקאיות בחו"ל. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיק נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגילי והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

טבלה 3-33: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**

ליום	ליום
31 בדצמבר	30 במרץ
2017	2018
במיליוני ש"ח	
16,828	15,223
7,229	6,298
4,031	3,173

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

3.5 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים, פעילות בחירום ועוד. למידע נוסף בנושא הסיכון התפעולי ואופן ניהולו ובכללו סיכון טכנולוגיה ומחשוב, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

3.6 סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, Conduct risk, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן יעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע) והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות. בנוסף יש לציין את הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאורים 10 ו-11 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018. למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

3.7 סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. למידע נוסף בנושא הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) וכן ביאור [בדוח הכספי לשנת 2017](#) וביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

3.8 סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקאות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. למידע נוסף בנושא סיכון המוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

3.9 סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטוטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

למידע נוסף בנושא סיכון הרגולציה והחקיקה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 [וסעיף 3.14 להלן](#).

3.10 סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.

למידע נוסף בנושא הסיכון הכלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית](#) בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרץ 2018.

3.11 סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.

למידע נוסף בנושא הסיכון האסטרטגי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

3.12 סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

למידע נוסף בנושא הסיכון הסביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) והדוח הכספי לשנת 2017.

3.13 הליכים משפטיים ואחרים

א. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו.

לפירוט בדבר התביעות והבקשות לאישור תובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

ב. הליכים אחרים

לפרטים בדבר הליכים אחרים, ראה סעיף 3.13 [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2017](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס לסעיף 3.13 האמור, למעט כפורט להלן:

באשר לבקשה שפורטה בסעיף 1 לסעיף 3.13 לדוח האמור (בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת בקשר עם אופן אישורו של הסכם פרישה של עובדת הבנק לשעבר על רקע תלונה שהגישה נגד מנכ"ל הבנק לשעבר בנושא של הטרדה מינית), ביום 24 באפריל 2018 התקיים דיון בבקשה, ובמסגרתו הסכים המבקש להמלצת בית המשפט למחוק את הבקשה.

3.14. יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק

בהמשך למתואר בדוח הדירקטוריון סעיף 3.14 בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017 להלן נושאים נוספים שהיו על הפרק ברבעון הראשון של שנת 2018:

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פרסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרם).

- בתוך שלוש עד ארבע שנים מחדש ינואר 2017 חברות כרטיסי אשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). תקופת המכירה תתארך לארבע שנים במידה והבנק ינפיק תוך 3 שנים לפחות 25% מחברות כרטיסי אשראי בבעלותו וגם ירד לשיעור אחזקה של 40%.
 - החל מחודש יולי 2018 הבנקים ידרשו לעביר לגופים פיננסיים שיאשרו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות.
 - הבנק יחוייב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API. עד סוף 2018 הבנק צפוי להידרש להעביר לגורמים שלישיים את תעודת הזהות הבנקאית של הלקוח, ויתכן שגם מידעים נוספים. טיטת תקנות טרם פרסמה וצפויה להתפרסם בחודשים הקרובים.
 - הבנק יאלץ למכור החזקות בחברת ש"א (שירותי בנק אוטומטיים בע"מ - המפעילה מערכות טכנולוגיות המאפשרות, בין היתר, העברת אישורים לעסקות בכרטיסי חיוב והעברת אישורים לעסקות משיכת מזומן). כיום הבנק מחזיק 34.5% משב"א, ויאץ למכור את החזקות העולות על 10% בתוך 4 שנים, כאשר זכויות ההצבעה בגין החזקות מעל השיעור האמור מורדמות החל מיום 1 ביוני 2017.
 - הבנק ידרש להציג באתר שלו, עבור לקוחותיו, פירוט מידע על השימוש בכרטיסי אשראי חוץ בבנקאיים.
- הבנק נערך ליישום החוק על-פי לוח הזמנים שנקבע. לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט ראה [פרק 2.6.1 לעיל](#).

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי במשק

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב. בראש הוועדה עומד ח"כ איתן כבל. הוועדה תבחן את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, תקבע מסקנות ותגיש המלצות בנושא זה. הבנק נערך לדיוני הוועדה וישתף עימה פעולה כנדרש ועל פי החוק.

הוראות ויוזמות מהותיות ברבעון הראשון של שנת 2018

- הקלות רגולטוריות של המפקחת על הבנקים לחברות האשראי: בחודש אפריל 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטות של תיקוני הוראות הכוללות התאמות והקלות בהוראות בכל הנוגע לחברות כרטיסי אשראי ולפעילות בכרטיסי חיוב, שיקלו על פעולת חברות אלו ביום שלאחר היפרדותן מהבנקים: לצורכי מדידה והלימות הון - הבנקים ישקללו אשראי שהם נותנים לחברות כרטיסי אשראי באופן דומה לאשראי שניתן לבנקים. לעניין מגבלות לווה בודד - חבות של חברת כרטיסי אשראי לבנק תהיה נתונה למגבלה של 15% מהון הבנק, בדומה למגבלה החלה על חבות של בנק לבנק אחר. עם זאת, תקבע תקופת מעבר ליישום ההוראה. בנוסף, במהלך תקופת מעבר בת חמש שנים לא יחולו מגבלות על האשראי שמעמידה חברת כרטיסי אשראי לבנקים, הנובע מפעילות לקוחות הבנק בכרטיסים הבנקאיים במהלך החודש. בנושא ניהול סיכון הנזילות - חברות כרטיסי אשראי ידרשו לנהל את סיכון הנזילות שלהן על-פי מודל פנימי, אך לא יחויבו לעמוד ביחס כיסוי הנזילות הפיקוחי. ההסכמים התפעוליים בין הבנקים לבין חברות כרטיסי אשראי - יובאו לידיעה או לאישור הפיקוח על הבנקים על מנת לוודא שההסכמים הולמים את רוח החוק.
- בחודש אפריל 2018 בנק ישראל פרסם חוזר בנוגע התנהלות בנקים מול נותני שירותים פיננסיים מוסדרים (כגון חברות P2P, נש"מים ועוד) וקבע, בין היתר, כי נדרש לקבוע מדיניות ניהול סיכונים ברורה עבור גופים אלו וסירובים לפתוח חשבון יעשו באופן מנומק בזמן קצר. בנוסף, נקבע כי בפתחת חשבונות נאמנות מרובי נהנים ניתן להסתפק בהצהרת הנאמן לגבי רשימת הנהנים בחשבון.
- בנק ישראל פרסם טיוטת הוראה בנושא התנהלות הבנק במיקור חוץ, ההוראה קובעת הוראות על התנהלות הבנק מול צדדים שלישיים, בתוך כך, נקבע כי הבנקים לא יוכלו לשווק אשראי באמצעות גורם שלישי.
- החוק להקמת מערכת נידוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) אושר בכנסת במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי הצעה - הבנקים יאפשרו מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, כניסת החוק לתוקף תהיה בתוך שלוש שנים, עם אפשרות להארכה נוספת בשנה. מאז פרסום הצעת החוק מתקיימים בבנק ישראל פגישות הצוות ליישום החוק.
- בחודש אפריל 2018 רשות ההגבלים העסקיים פרסמה במסגרת התנאים לאישור ההסדר הכולל לסליקה צולבת בין חברות כרטיסי אשראי, כי תידרש מעבר של החברות לסליקה יומית של בתי עסק, הדרישה תיכנס לתוקף ביולי 2021.
- בחודש אפריל 2018 בנק ישראל פרסם מתווה להפחתת שיעור העמלה הצולבת בכרטיסי אשראי מ-0.7% ל-0.5% בארבע פעימות מדורגות, הפעימה הראשונה תחול בינואר 2019 והאחרונה בינואר 2023. בנוסף, המפקחת מבקשת להפחית את העמלה הצולבת בעסקות חיוב מיידי (דביט) מ-0.3% ל-0.25% בשתי פעימות שיחלו בינואר 2021 ויסיימו בינואר 2023.

- בחודש מאי 2018 פרסם בנק ישראל את הנוהל הסופי בנושא פיקוח על שלוחות בחו"ל, ההוראה החדשה מחייבת את הבנקים לבחון מחדש ולהגדיר את אסטרטגיית הפעילות שלהם בחו"ל, כך שהפעילות תמוקד ותצומצם למספר קטן של מדינות ושלוחות, באופן שיאפשר הקצאת משאבים מתאימה לניהול הסיכונים הנובעים ממנה, לרבות בהיבטי ציות. בנוגע לפעילות בשלוחות שתימשך, נדרש לחזק ולעבות את ניהול הסיכונים, המשאבים והבקרה בגין פעילות זו.
- ועדת השרים לענייני חקיקה אישרה את הצעת החוק הממשלתית לאסדרת שירותי תשלום, על-פי עקרונות דירקטיבת PSD2. ועדת חוקה צפויה לדון בהכנת ההצעה לקריאה שנייה ושלישית במושב הקרוב. החוק, שצפוי להחליף את חוק כרטיסי חיוב, מסדיר את מערכת היחסים החוזית בין נותן שירותי תשלום למשלם, וכן קובע את הסדרי האחריות במקרה של שימוש לרעה. תזכיר חוק נוסף בנושא, הקובע את החובות החלות על מבקש לשמש כנותן שירותי תשלום, צפוי להתפרסם להערות הציבור בחודשים הקרובים.
- במסגרת חוק שינוי מבנה הבורסה, אשר אושר בכנסת באפריל 2017, נקבעו חובות לדווח לבורסה על העמלות שחברי בורסה וחברי מסלקה גובים מלקוחותיהם, בכלל זה עמלות מסחר ועמלות סליקה, וכל שינוי בהן. זאת החל מחודש יולי 2018.
- ביום 6 באפריל 2017 פרסם תיקון מס' 63 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 שעניינו שינוי מבנה הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ. בהמשך לתיקון ה"ל", אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב ביום 7 בספטמבר 2017, הסדר לשינוי מבנה הבורסה על פי הוקצו לבנק כ-11.6% ולפועלים סהר (חברה בבעלות מלאה של הבנק) כ-1.6%, סך-הכל לקבוצת הבנק כ-13.2% מאמצעי השליטה בבורסה ומהזכויות בהון המונפק והנפרע שלה. בהתאם לתיקון, בתוך 5 שנים ממועד אישור ההסדר או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם מביניהם, על הבנק למכור את החזקותיו בבורסה כך שלא יחזיק למעלה מ-4.99% מאמצעי השליטה בה. עד למועד המכירה, אמצעי השליטה האמורים לא יקנו לבנק זכויות (פרט לזכויות בהון) מעבר לזכויות שמקנה החזקה בשיעור של 4.99% מכלל אמצעי השליטה בבורסה. בנוסף, בהתאם לתיקון לחוק, חברי הבורסה שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי החזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה לפי דוחותיה הכספיים לשנת 2015 (כ-508 מיליון ש"ח). ביום 18 בינואר 2018 הגיש הבנק לבורסה הצעה למכירת החזקותיו בבורסה העולות על 4.99% ופועלים סהר הגישה לבורסה הצעה למכירת כל החזקותיה, וזאת במענה לפניית הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 לבעלי המניות לרכישת מניותיהם. בהתאם להצעת הבורסה, סך התמורה המוצעת בגין רכישת כלל מניות הבורסה תעמוד על סכום של 500 מיליון ש"ח. בהתאם להצעה, הבורסה רשאית להודיע על רכישת כלל המניות או חלקן ולהמחות את זכותו של בעל המניות למכירת זכויותיו לצד שלישי שתבחר הבורסה. ביום 17 באפריל 2018 התקבלה בבנק הודעת קיבול להצעת הבנק ולהצעת פועלים סהר למכירה והעברה של מלוא החזקות שהוצעו על ידם למכירה כאמור, לנעבר או כמה נעברים ("הודעת הקיבול"). בהודעת הקיבול נמסר, בין היתר: כי התמורה בגין המניות המוצעות תעלה על התמורה שנקבעה בהצעות הבנק ופועלים סהר (בסך כולל של כ-41 מיליון ש"ח), אולם הסכום העודף שיתקבל יועבר לבורסה כמתחייב מתיקון 63 לחוק ניירות-ערך, התשע"ז-2017; כי השלמת העסקה טעונה אישורים רגולטוריים; וכי אם לא יתקבלו האישורים הדרושים או לא תבוצע השלמה של העסקה, עד ליום 19 ביוני 2018 או מועד נדחה עליו יוסכם, העסקה תתבטל.
- הצעת חוק פרטית לביטול עמלת הפירעון המוקדם נמצאת על שולחן הכנסת לדיון בהכנת החוק לקריאה ראשונה.
- חוק נתוני אשראי צפוי להכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2018. ואז יתחיל לפעול מאגר נתוני אשראי.
- הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי אושרה במליאת הכנסת בתחילת חודש מרץ 2018. ההוראות בהצעת החוק צפויות לפגוע ביכולתו של הבנק לגבות את חובותיו, הן בהקשר של לקוחות עסקיים והן פרטיים. החוק יכנס לתוקף בספטמבר 2018.
- ועדת השרים לענייני חקיקה אישרה את טיוטת חוק התחרות - תיקון לחוק ההגבלים העסקיים שיגדיל את סמכויות רשות ההגבלים העסקיים. בין היתר, מוצע לאפשר לרשות לבטל את תקרת הסכום הנקוב על העיצום הכספי המקסימלי שיכולה להטיל היום הרשות: על-פי ההצעה לא יוגבל הסכום בתקרה והרשות תוכל לגבות עד 8% מהמחזור. בנוסף, על-פי ההצעה, הרשות תוכל להכריז על חברה כמונופול גם אם נתח השוק שלה נמוך מ-50%, ובלבד שהוכיחה שיש בידה כח שוק משמעותי.

יזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

לפרטים נוספים בנושא רפורמות מרכזיות נוספות ראה [פרק חברות מוחזקות עיקריות](#), קבוצת ישראל לטל וכן ביאור 35 [בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שישמשו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

הבנק מבצע עבור שנת 2018, כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של ניהול הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, יושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרץ 2018 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 23 במאי 2018

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרייך במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגילי ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business – פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer – פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer – הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act – תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation – רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation – התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative – תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country – ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio – היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market – שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan – אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk – מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule – חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

<p>ח</p> <p>מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 8, 26, 37, 38, 39, 85, 154, 155, 156, 197, 195</p> <p>מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 33, 34, 85, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154</p> <p>מדינות זרות 25</p> <p>מדיניות ניהול סיכונים 76, 191</p> <p>מימון ממונף 9, 35, 62</p> <p>מינוף 8, 12, 32, 85, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 24, 25</p> <p>מסגרות אשראי 24, 174</p>	<p>א</p> <p>איגוח 32, 100, 132, 134, 138, 220, 3, 9, 17, 18, 19, 21, 26, 27, 35, 36, 37, 39, 38</p> <p>אשראי לציבור 8, 13, 20, 23, 33, 34, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 154, 152, 148, 144, 114, 113, 112, 111, 98, 94, 90, 85, 57, 56, 50, 49, 48, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 155, 198, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 30, 28, 27, 26, 15, 220, 219, 214, 212, 209, 207, 204, 202, 201, 200, 199</p>
<p>נ</p> <p>נגזרים 8, 18, 19, 27, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 56, 57, 62, 63, 64, 66, 68, 139, 138, 137, 136, 135, 134, 133, 116, 101, 100, 99, 98, 93, 90, 85, 70, 187, 186, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 141, 140, 24, 16, 15, 220, 219, 218, 217, 216, 215, 214, 211, 208, 190, 189, 188, 41, 39, 38, 32, 28, 27, 26, 25</p> <p>נזילות 7, 8, 12, 27, 28, 39, 55, 73, 74, 128, 129, 132, 141, 206, 3, 5, 8, 9, 50, 49, 48, 47, 46, 45</p> <p>ניירות-ערך 8, 11, 12, 13, 18, 22, 23, 25, 26, 31, 38, 39, 46, 47, 48, 107, 106, 105, 104, 103, 102, 99, 94, 93, 90, 89, 85, 77, 74, 56, 53, 50, 49, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 129, 127, 113, 112, 111, 110, 109, 108, 178, 177, 176, 175, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 7, 220, 216, 214, 208, 197, 192, 187, 186, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 48, 39, 38, 26, 25, 24, 19, 18, 17, 16, 15, 11</p> <p>נכסים אחרים 32, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 93, 111, 112, 113, 115, 157, 158, 159, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 162, 161, 160, 159, 49, 28, 27, 26, 21, 15, 215, 177, 176, 175</p> <p>נכסי סיכון 30, 32, 122, 144, 148, 152, 9, 10, 13, 21, 22, 23, 24</p>	<p>ג</p> <p>גידור 22, 39, 60, 89, 98, 100, 102, 103, 104, 103, 133, 134, 135, 136, 137, 33, 8, 138</p>
<p>ס</p> <p>סייבר 14</p> <p>סיכון אשראי 7, 8, 13, 20, 24, 25, 30, 32, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 140, 139, 122, 114, 113, 112, 98, 85, 62, 58, 57, 56, 54, 53, 52, 51, 50, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 141, 25, 24, 23, 22, 21, 13, 10, 8, 5, 3, 212, 206, 198, 174, 173, 172, 171, 170, 40, 39, 38, 37, 36, 35, 33, 32, 31, 29, 28, 27, 26</p> <p>סיכונים אחרים 14, 39, 8</p> <p>סיכון מוניטין 7, 14, 39, 74, 75, 8, 9, 50</p> <p>סיכון מימון 73</p> <p>סיכון נזילות 7, 12, 39, 73, 141, 3, 5, 8, 47</p> <p>סיכון סביבתי 7, 75, 3, 51</p> <p>סיכון ריבית 28, 39, 63, 3, 8, 43</p> <p>סיכון שוק 7, 8, 32, 39, 62, 3, 5, 8, 13, 22, 23, 24, 44</p> <p>סיכון תפעולי 7, 30, 32, 39, 74, 122, 3, 8, 10, 13, 21, 22, 23, 50</p>	<p>ד</p> <p>דיבידנד 8, 13, 28, 38, 91, 92, 94, 100, 121, 188, 189, 190, 12, 17, 18, 20, 19</p>
<p>פ</p> <p>פירמת 19, 18, 17, 16, 12, 11, 92, 91, 31</p> <p>הון מניות 31, 92, 11, 12, 16, 17, 18, 19</p> <p>הלבנת הון 74, 203, 50</p> <p>הלוואות לדיור 8, 23, 24, 32, 37, 40, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 60, 61, 98, 159, 158, 156, 155, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 113, 112, 111, 34, 33, 29, 27, 26, 21, 200, 199, 195, 178, 174, 173, 163, 162, 161, 160, 39, 38, 37, 36, 35</p> <p>הליכים משפטיים 7, 16, 75, 10</p> <p>הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 164, 165, 166</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 20, 212, 15, 16</p>	<p>ה</p> <p>הון מניות 31, 92, 11, 12, 16, 17, 18, 19</p> <p>הלבנת הון 74, 203, 50</p> <p>הלוואות לדיור 8, 23, 24, 32, 37, 40, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 60, 61, 98, 159, 158, 156, 155, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 113, 112, 111, 34, 33, 29, 27, 26, 21, 200, 199, 195, 178, 174, 173, 163, 162, 161, 160, 39, 38, 37, 36, 35</p> <p>הליכים משפטיים 7, 16, 75, 10</p> <p>הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 164, 165, 166</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 20, 212, 15, 16</p>
<p>ק</p> <p>קבוצתית להפסדי אשראי 20, 212, 15, 16</p>	<p>ו</p> <p>ועדת שטרונ 76, 191, 198, 205</p>
<p>ר</p> <p>ריבית 28, 39, 63, 3, 8, 43</p>	<p>ז</p> <p>זכויות עובדים 85, 93, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 9, 17, 18, 19</p>
<p>ט</p> <p>תפעולי 7, 30, 32, 39, 74, 122, 3, 8, 10, 13, 21, 22, 23, 50</p>	<p>ח</p> <p>חובות פגומים 12, 13, 41, 42, 53, 54, 56, 111, 112, 113, 144, 148, 152, 214, 178, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 162, 161, 160</p>
<p>י</p> <p>ידידת-ערך 98</p>	<p>ץ</p>

ע

עמלות 8, 12, 13, 17, 20, 21, 33, 34, 37, 77, 88, 130, 142, 146, 150, 154,
155, 156, 192, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 207, 209, 213, 214,
ענפי משק 8, 23, 24, 26, 47, 49, 50, 51, 52, 56, 57, 32

פ

פיקדונות הציבור 13, 23, 26, 33, 34, 36, 37, 85, 90, 98, 99, 115, 144,
148, 152, 154, 155, 156, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 198, 199, 201,
202, 204, 205, 209, 210, 216, 217, 219, 16

ר

רווח למניה 88, 96

ש

שווי הוגן 18, 22, 27, 31, 62, 63, 64, 66, 68, 70, 72, 85, 89, 98, 101, 102,
103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 117, 136, 137, 138, 139, 140,
141, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187,
188, 189, 190, 191, 211, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 26, 27, 28, 40, 44, 49

ת

תגמול 220
תיק למסחר 25
תשלום מבוטס מניות 91, 92, 93, 16, 17, 18, 19